

ANALOGI

2

2011

HAMINAN, HÄMEENLINNAN, KOTKAN, LAHDEN, LAPPEENRANNAN, TAMPEREEN JA TURUN ORTODOKSISET SEURAKUNNAT 14.4.2011

Uskonnonopettaja
Maura Ihatsu:

Vanhempien tuki tosi tärkeää

Sivut 4–7

ANALOGI HAASTATTELEE

4-7 Ortodoksien uskontotunneilla oman perinteen opiskelua

Mikko Junes

PUHETTA USKONNONPETUKSESTA

8 Vähemmistöuskontojen opetuksessa yhä puutteita

Mikko Junes

NÄKÖKULMA USKONNONPETUKSEEN

9 Oppilaat ussantunnille

Satu Timonen

9 Peli on vasta alussa

Mikko Junes

10 Yksien totuuskien kaupunki

Tuomas Salminen

LUKIJAT KIRJOITTAVAT

11 Kirkko on ihana sairaala

Paula Puhalainen

11 Seurakunnissa ja luostareissa muistellaan Japanin onnettomuuden uhreja

11 Ortodoksisen kirkon luottamusmiehet

Leena Lomu

HENGELLISTÄ OPETUSTA

12-14 Elävä seurakuntalainen

Isä Timo Tynkkynen

KIRJALLISUUDEN POHDINTAA

16-17 Pääsiäisen juhlinta. Katoamattoman sisimpämme kaunistamista

Esko Nikander

TEOLOGIKOULUTUKSESTA

18-19 Yliopisto luottaa Ortodoksisen seminaariin

Isä Rauno Pietarinen

HENGELLINEN MATKAKERTOMUS

20-25 Siinailla kivetkin rukoilevat

Leena Tolkki-Tammi

PAPIN PERHE-ELÄMÄÄ

26-27 Sopeutumista papin työn arkeen

Hellevi Matihalti

KIRKKOPOLITIIKASSA TAPAHTUU

28 Seminaari peruuntui

Kari M. Rantilä

SYKETTÄ SEURAKUNNISSA 30-37

VAKIOPALSTAT

LIITE Jumalanpalvelukset ja seurakuntien toiminta

3 Pääkirjoitus, Kari M. Rantilä
3 Ajassa liikkuu, isä Ion Durac
15 Metropolialta, Ambrosius
17 Arkkipiispan kolumni
 Arkkipiispa Leo
19 Luostaripalsta
 Nunna Kristoduli
29 Musiikkikolumni
 Jaakko Olkinuora
38-39 Lapset ja nuoret
 Leena Lomu

2-4 HAMINA Kouvola
 5-7 HÄMEENLINNA Forssa
 7-9 KOTKA Loviisa
 9-13 LAHTI Heinola, Hyvinkää
 13-18 LAPPEENRANTA Imatra
 19-21 TAMPERE Pori
 22-24 TURKU Rauma, Salo

Metropoliitta Ambrosiuksen PÄÄSIÄISTERVEHDYS

Tyhjä risti ja ylösnousemuksen ikoni ovat voiton merkkejä.

Risti muistuttaa meitä Kristuksen kärsimyksestä ja kuolemasta, jonka läpi hän kulkii. Risti on merkki Jumalan rakkaudesta ihmisistä ja kaikkea olevaista kohtaan.

Tämän päivän maailman mullistusten ja ihmisen kärsimyksen keskellä loistaa pääsiäisen valo ja hyvyys. Tyhjä risti kertoo elämän jatkumisesta silloinkin, kun inhimilliseen puutteeseen tai hätään ei näytä olevan ratkaisua käsillä.

Kuolema ja ylösnousemus ovat mysteeri, salaisuus, josta saamme olla osallisia seurakunnan keskellä, ihmetellen ja kiittäen. Ne ylittävät luonnon järjestyksen. Emme voi niitä järjellä tyhjentävästi selittää.

Ja ne, jotka kärsivät ilman omaa syytään Japanissa tai muualla, ovat osallisia Kristuksen kärsimyksistä, ja Kristus kärsii heissä.

Kristus nousi kuolleista, kuolemalla kuoleman voitti ja haudoissa oleville elämän antoi!

RADIO • TV

KE 13.4. RADIO, kuudennen paastoviikon keskiviikon ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia klo 18.00-19.00, Joensuu, Pyhän Johannes Teologin kirkko

LA 16.4. RADION aamuhartaus, metropoliitta Panteleimon, Oulu

TI 19.4. RADION iltahartaus, isä Teo Merras, Helsinki

PE 22.4. RADIO, suuren lauantain aamupalvelus klo 18.00-19.00, Turku, Pyhän marttyyri-keisarinna Aleksandran kirkko

LA-SU 23.-24.4. TV, RADIO, pääsiäisen aamupalvelus ja liturgia klo 23.55-03.00, Tampere, Pyhän Aleksanteri Nevskin kirkko

SU 1.5. RADIO, apostoli Tuomaan sunnuntain liturgia klo 11-12, Vantaa, Kristuksen taivaaseenastumisen kirkko Tikkurilassa

LA 7.5. RADION aamuhartaus, FM Maria Takala-Roszczenko, Jyväskylä

SU 15.5. RADIO, halvaantuneen sunnuntain liturgia klo 11-12, Hämeenlinna, Pyhän Aleksanteri Nevskin ja Pyhän Johannes Krysostomoksen kirkko

TI 17.5. RADION iltahartaus, kirkkoherra Lars Ahlbäck, Lieksa

LA 28.5. RADION aamuhartaus, kirkkoherra Timo Tynkkynen, Lappeenranta

SU 29.5. sokeana syntyneen sunnuntain liturgia klo 11-12, Joensuu, Pyhän Nikolaoksen kirkko

SU 12.6. Pyhän Kolminaisuuden päivän liturgia klo 11-12, Turku, Pyhän Marttyyri Aleksandran kirkko

LA 18.6. RADION aamuhartaus, kirkkoherra livo Suvanto, Joensuu

TI 21.6. RADION iltahartaus, rehtori Sirpa Koriala, Uusi-Valamo

Seuraava Analogi 3/1 ilmestyy 16. kesäkuuta (HUOM! Viikkoa myöhemmin kuin on aiemmin ilmoitettu). Siihen tuleva aineisto on jätettävä toimitukseen viimeistään **keskiviikkona 18. toukokuuta.**

■ TÄMÄN LEHDEN ON SINULLE TILANNUT OMA SEURAKUNTASI

● **Julkaisija:**

Haminan, Hämeenlinnan, Kotkan, Lahden, Lappeenrannan, Tampereen ja Turun ortodoksiset seurakunnat

● **Kustantaja:**

Kustannusosakeyhtiö Kotimaa
Kahdestoista vuosikerta, painosmäärä 10 200 kpl.

● **Päätoimittaja:**

Kari M. Ranttilä, puh. 040 550 6272

● **Graafikko:**

Heikki O. Jokinen, puh. 050 524 6007
ho.jokinen@kolumbus.fi

● **Toimitus:**

Rautatienkatu 52 E, 13210 Hämeenlinna

● **Sähköposti:**

analogi@kotimaa.fi tai
analogi.toimitus@pp.inet.fi

● **Tilaaminen ja osoitteenmuutokset:**

Tampereen kirkkoherranvirasto,
Suvantokatu 10 A, 33100 Tampere, puh. 020 610 0355 (ti–pe klo 9–13)

● **Julkaisuneuvosto:**

Kirkkoherra Ion Durac (pj.), kirkkoherra Timo Tynkkynen (vpj.), kirkkoherra Markus Aroma, kirkkoherra Leo Huurinainen, kirkkoherra Aki Leskinen, (Kotkan kirkkoherra), kirkkoherra Markku Toivanen, päätoimittaja Kari M. Ranttilä, Maria Hokkinen, Marita Jouhki-Inkinen, Mikko Junes, Leena Karjalainen, Leena Lomu, Eeva Manni ja Marita Nieminen, Satu Timonen.

● **Toimituskunta:**

Mikko Junes, Esko Nikander, Simo Ojanen

● **Tilauhintana**

21 euroa/vuosi
Lehti ilmestyy viisi kertaa vuodessa

● **Ilmoitushinnat (sis. alv):**

1/1-sivu 1200 euroa, ½-sivua 650 euroa
¼-sivu 500 euroa, 1/8-sivu 250 euroa, ks. verkkosivuilta mediakorttia

● **Ilmoitusmyynti** (kaupalliset ilmoitukset):

Kotimaa-Yhtiöt Oy, myyntineuvottelija
Vappu Kuusiniemi, puh. (014) 619 824 tai
040 486 6726, vappu.kuusiniemi@kotimaa.fi
aineistot: ilmoitusmyynti@kotimaa.fi.

Painopaikka: Kirjapaino Uusimaa,

Porvoo 2010

ISSN 1458-9257

Jakelu: Itella Posti oy.

www.ort.fi/analogi

14. HUHTIKUUTA 2011

Jumala antaa **voimaa**

Japanin suuri maanjäristys tapahtui hieman ennen suuren paaston alkamista. Hiljentyminen, suru, itsensä kurittaminen sekä paaston aineellisten ehtojen vähyys toteutuvat nyt käytännössä maanjäristysalueilla.

Ilmaistessaan osanottonsa patriarkka **Bartolomeos** sanoo kirjeessään Fulkushiman ydinvoimalaonnettomuudesta (www.ort.fi), että koko maailma katsoo raskaalla ja tuskaisella sydämellä maanjäristyksen tuhoa ja kantaa rukouksia katastrofissa edesmenneiden puolesta.

Teologisesti patriarkka toteaa sen, mikä on sanoin sanottavissa: maanjäristyksen ei ole syytä, jonka me ihmiset osaisimme selittää, mutta lisää, että siitä huolimatta ydinvoimalan tuhoutumisen seurauksiin meidän on kuitenkin reagoitava. Tieteen ja teknologian saavutuksista huolimatta nyt on luotava energian tuottamiseen keinoja, jotka ovat yhtä aikaa vihreämpiä ja säästävät enemmän luonnonvaroja. Lähtökohtana hän pitää sitä, että aurinko-, tuuli- ja vesivoima sekä valtameret voivat tuottaa kaiken tarvitsemamme energian.

Kun hän sitten kysyy, miksi pidämme yhä kiinni vaarallisista energian tuottamisen tavoista, hän antautuu teologian kaidalta tieltä yhteiskuntapolitiikan kuoppaisille kaduille vastatessaan, että se saattaa johtua vain välipitämättömyydestä ja halusta käyttää luontoa hyväksi. Vaikka johtopäätös inhimillisesti arvioiden vaikuttaa oikealta, se kuitenkin kuvaa hyvinkin kriittisesti monen maan yhteiskuntapolitiittista päätöksentekoa ja linjavaihtoja, koska energiaratkaisut ovat aina sellaisia.

Kun teemme teologisia julkilausumia siitä, miten kirkkona ja kirkon jäsenenä suhtaudumme esimerkiksi ydinergergiaan, meidän pitää ymmärtää, ettei kirkon usko Jumalaan edellytä jollakin salatulla tavalla vain yhdenlaisia tai edes vain vihreitä energiaratkaisuja. Kristillinen usko ei sisällä vastauksia siihen, miten tyydytämme valtiodemme ja kansalaistemme energiantarpeen, vaikka usko sinänsä ohjaakin tietynlaiseen mielenmaisemaan suhtautumistamme luontoon ja luomakuntaan. Kun papistoltakin on politiikointi kielletty, tulisi kirkonkin hyvin varovaisesti luoda teologian pohjaavia linjauksia, jotka on johdettu vain yhdenlaisesta yhteiskuntapolitiittisesta näkemyksestä, olkoon se kuinka oikeanvihreä tahansa.

Ortodoksisesta kirkollisuudesta nouseva ajattelu hämärtyy usein siinä kohdin, kun yritämme siirtää teologista argumentaatiota Jumalasta käytännön asioiden ratkaisemiseen, toisin sanoen halutessamme torjua ydinvoimalat patriarkan tavoin joudumme täällä Suomessa yllättäen yhden kansallistalvion energiaratkaisujen eettisen ja moraalisen pohdinnan ytimeen, eikä meillä sitten olekaan vain oikeita vastauksia. Miten silloin perustelemme moraaliset ja yhteiskuntaeettiset kannanotomme? Mihin muuhun viitekehukseen kirkko silloin turvaa?

Kari M. Ranttilä

PUHEENJOHTAJALTA, ISÄ ION DURAC

Pääsiäinen lähestyy, ja jo toisena vuotena peräkkäin kaikki kristityt juhlivat suurinta kirkkomme juhlaa samana päivänä. Kalenteri on ollut ja on edelleen kiihkeä keskustelunaihe ortodoksisessa kirkossa. Meidän pitää muistaa, että kalenteri ei ole dogmi, eikä se ole keisarin, Caius Julius Cesarin, tekemä, eikä paavin, Gregorius II:n, tekemä. Kalenterin tekivät sen ajan tiedemiehet. Herran ylösnousemus on suuri juhla, ja sitä ajatellen ei ole tärkeää, koska me juhlimme sitä vaan millä tavalla juhlimme.

Juhlaikoni

HERRAN PÄÄSIÄINEN,
Kristuksen ylösnousemus,
24. huhtikuuta

Ortodoksien **uskontotunneilla**

Oman perinteen opiskelua

Koulujen uskonnonopetus on itse asiassa laajimmalle levinnyt kirkon opetusmuoto, muistuttaa ortodoksisen uskonnon lehtori **Maura Ihatsu** Hämeenlinnasta.

KUVAT: KARI M. RÄNTILÄ

Peruskoulussa ja lukiossa opetaan oppilaiden omaa uskontoa, jota eivät ole valinneet heille koulu tai opettajat vaan vanhemmat itse. Ortodoksisen uskonnon opetus nojaa kotien uskonnolliseen valintaan, ja siitä nousee myös sen merkitys oppilaille.

– Tavoitteena on, ettei oppilaille jäi-

si vieraaksi omasta elämästä ja omasta itsestä sellaista isoa aluetta, mikä kuitenkin vaikuttaa heihin tavalla tai toisella, sanoo Maura Ihatsu. Kokevatko kaikki oppilaat sitten opetuksen omakseen, on eri asia.

Ortodoksisen uskonnon oppitunti Hämeenlinnan normaalikoululla alkaa porrastetusti, koska opetusryhmään tu-

Hämeenlinnaan perustettiin ortodoksisen uskonnon opettajan virka viime keväänä laajan kuntaliitoksen seurauksena

lee oppilaita eri kouluilta. Kun viimeisetkin ovat paikalla, lauletaan ikonin äärellä ”Taivaallinen Kuningas”, jonka isommat jo osaavat ulkoa. Ristinmerkin tekokin näyttää sujuvan.

Opetusryhmä koostuu kahdeksasta 1–5-luokkien oppilaasta, mutta ekaluokkalainen **Mikko** ei ole maanantaisin mukana. Edellinen päivä oli sovintosunnuntai, joten juuri alkanut paasto on tällä kertaa oppitunnin yhteisenä aiheena. Opettaja kertoo sovintosunnuntain merkityksestä, ja kirkon perinteen mukaisesti myös oppilaat luokassa pyytävät toisiltaan anteeksi.

Opettaja selostaa seuraavaksi paastokauden kulkua seinällä olevasta kaaviosta, josta muodostuvat eri väreillä korostetut paaston portaat. Yhdessä siirtään portaiden sivussa olevaa nuolta ylöspäin kohti pääsiäistä, johon on vielä runsaasti matkaa.

Sitten kerrataan Efraim Syyrialaisen

paastorukous ”Herra, minun elämäni valtiias”, joka luetaan oppitunnin päätteeksi yhteen ääneen. Tunnilla puhutaan vielä paastosta, ja oppilaat pääsevät piirtämään taululle paastoon kuuluvia ja sen aikana kartettavia asioita. Aika kuluu kuin siivillä mielenkiintoisen aiheen parissa.

Opettaja käy monilla kouluilla päivittäin

Maura Ihatsu valmistui teologian maisteriksi ja ortodoksisen uskonnon aineenopettajaksi Joensuun yliopistosta syksyllä 2009. Opettajan paikkaa tarjottiin kotikaupungista Hämeenlinnasta jo edellisenä syksynä, mutta hän tahtoi saada opintonsa ensin päätökseen.

– Halusin alun perin opiskelemaan teologiaa, mutta koska teologeista koulutetaan pappeja ja kirkkomusiikki oli omalla kohdallani pois suljettu, niin opettajankoulutus oli ainut, mikä tuli kyseeseen, ja se alkoi myös pikku hiljaa tuntua itselleni sopivalta.

Hämeenlinnaan perustettiin ortodoksisen uskonnon opettajan virka viime keväänä laajan kuntaliitoksen seurauksena. Opetuksen piirissä on nyt 75 peruskoululaista ja 10–15 lukiolaista. Etäisimmät opetusryhmät ovat Iittalassa, Hauholla ja Lammilla, joiden lisäksi Ihatsu hoitaa uskonnon opetuksen myös Janakkalassa.

Aineenopettajan opetusvelvollisuus on 23 vuosiviikkotuntia, josta hän saa pitkien välimatkojen vuoksi huojennusta tänä vuonna kolme tuntia. Päivän aikana on kierrettävä kuitenkin 2–5 koulua ja oltava aina tietyllä kellonlyömällä paikalla, joten se on hiukan stressaavaa.

– Tällä hetkellä on sikäli ihanasti, että ehdin kolmena päivänä viikossa käydä välillä kotona syömässä, paitsi jos on tosi paljon jotain opetukseen liittyvää tekemistä. Silloin otan eväät mukaan ja menen johonkin koululle syömään, koska omaa työpistettä minulla ei ole.

Kirkkovuoden kierto rytmittää opetusta

Kirkon perinteellä ja uskonopilla on vah-

■ Opettaja kertoo sovintosunnuntain merkityksestä, ja kirkon perinteen mukaisesti myös oppilaat luokassa pyytävät toisiltaan anteeksi.

va asema vähemmistöuskonnon opetus suunnitelmissa, oppikirjoissa ja käytännön koulutyössä. Ikonit, tuohukset, veisut ja rukoukset kuuluvat nekin oman uskonnon opetukseen, jonka tunnustuksellisuudesta tai tunnuksettomuudesta ei ole enää viime vuosina keskusteltu.

– Kiertävänä opettajana olen hyvin vähän tekemisissä muiden opettajien kanssa ja luulenpa, ettei heillä ole myöskään käsitystä siitä, mitä ortodoksisen uskonnon opetukseen kuuluu. Vastavasti olen itse aika pihalla koulun arjesta, vaikka yritän pitää yhteyttä aina, kun tarvetta ilmenee.

Kirkkovuoden monet juhlat ja paastot rytmittävät ortodoksisen uskonnon opetusta. Jokaista oppituntia ei tarvitse suunnitella erikseen, koska samaa aihetta käsitellään viikon aikana useassa perusopetusryhmässä. Kiertävän opetuksen suunnittelu on pitkäjänteistä, tosin lukiokurssit teettävät vastaavasti enemmän työtä.

– Lukiotunnit ovat kyllä tosi haasta-

via, mutta kivoja myös, koska lukiolaisista löytyy fiksuja nuoria, ja heillä on monta kertaa sellaisia kysymyksiä, joihin en osaa vastata. Kun lukiokurssit ovat menossa, niin tuntien suunnitteluun menee ihan oikeasti aikaa.

Omat uskontotunnit 1–2-luokille

Alakoulujen ortodoksisen uskonnon opetusryhmissä oppilaiden ikäjakauma voi vaihdella 7–12 vuoden välillä. Se asettaa suuria haasteita opetuksen eriyttämiselle etenkin, jos mukana on eka-luokkalaisia, jotka vasta opettelevat lukemaan.

Opetuksen eriyttämisellä on tarkoitus saada oppilaat työskentelemään jonkin aikaa itsenäisesti, jotta opettaja voi keskittyä samalla oppitunnilla olevan toisen ryhmän opetukseen. Eriyttäminen toimii usein paremmin paperilla kuin käytännössä.

– Minusta olisi aivan oleellisen tärkeää saada 1–2-luokille omat uskontotunnit, sillä pienimpien oppilaiden itsenäinen työskentely eri-ikäisten ryhmässä tahtoo olla sitä yhtä ja samaa värittämistä, koska he eivät osaa vielä lukea eivätkä kirjoittaa. Käytännössä oppitunneille on otettava yhteinen aihe niin usein kuin se suinkin on mahdollista.

Pienten 2–3 oppilaan opetusryhmi- en parhaana puolena Ihatsu pitää sitä, että opettajalla on tunnilla aikaa keskustella oppilaiden kanssa ja opettaa heitä kädestä pitäen. Kiertävän työn varjopuolena on sitten se, ettei yhteistä aikaa ole riittävästi oppituntien ulkopuolella, koska oppilaatkin joutuvat usein kiirehti- mään takaisin omaan kouluun.

Asenteet uskonnonopetusta kohtaan koventuneet

Ortodoksisen uskonnon asema on turvattu hyvin perusopetuslaissa, mutta lain soveltaminen käytäntöön ontuu valitettavan usein. Lain mukaan opetus on järjestettävä ilman eri pyyntöä, jos kunnan alueella on vähintään kolme ortodoksi- seen kirkkoon kuuluvaa oppilasta. Maa- hanmuuttajat voivat osallistua opetuksen myös kulttuuritaustansa perusteella.

Omalta seurakunnaltaan Ihatsu on saanut monenlaista tukea työlleen. Kuitenkin maahanmuuttajaoppilaiden vuoto evankelis-luterilaisen opetuksen puolelle askarruttaa.

■ Hämeenlinnan normaalikoulun ortodoksisen uskonnon opetusryhmän 2–5-luokkien oppilaat Lidia (takana vas.), Irene ja Lilli sekä edessä Aliisa, Juhana, Urho ja Santeri opettajansa Maura Ihatsun ympärillä.

– Ikävä kyllä asenne uskontoa ja koulujen uskonnonopetusta kohtaan vaikuttaa yhteiskunnassa tällä hetkellä tosi kielteiseltä, jos seuraa siitä käytyä keskustelua. Toisinaan rohkeneen kyllä epäillä, kuinka kattavasti keskustelijat ylipäänsään edustavat yleistä mielipidettä.

Kielteinen asenne heijastuu myös koulumaailmaan ja ilmenee usein erilaisina hankaluuksina vähemmistöuskonnon opetusjärjestelyissä. Isonkin oppi-

lasryhmän kanssa voi joutua liian pienen tilaan, joka ei sovellu opetukseen tai jossa ei ole edes taulua saati säilytystiloja opetustarvikkeille.

– Ekaluokkalaisesta voi tuntua joskus vaikealta lähteä kesken päivän taksiin vieraaseen kouluun, joten ei ole ihme, jos hän haluaa jäädä oman luokan uskontotunnille. Vanhempien olisi tärkeää tukea lasta osallistumaan ortodoksisen opetuksen erityisesti koulun

aloitusvaiheessa.

Omalta seurakunnaltaan Ihatsu on saanut monenlaista tukea työlleen. Kuitenkin maahanmuuttajaoppilaiden vuoto evankelis-luterilaisen opetuksen puolelle askarruttaa. Kieliongelmat tuskin ovat riittävä peruste evätä heiltä ortodoksista opetusta, koska ovathan he koulun muussakin toiminnassa mukana.

■ Mikko Junes

Vähemmistö- uskontojen opetuksessa on yhä puutteita

Perusopetuslain edellyttämä oikeus oman uskonnon opetukseen toteutuu vähemmistöjen osalta yhä puutteellisesti. Syynä ovat usein vanhempien tietämättömyys asiasta sekä kuntien pyrkimys säästää opetuskustannuksissa. Lain mukaan esimerkiksi ortodokseille on järjestettävä opetus, jos kunnan alueella on vähintään kolme ortodoksiseen kirkkoon kuuluvaa oppilasta.

Ortodoksisen uskonnon opetuksen piirissä on noin 7 000 peruskoululaista ja 400 lukiolaista. Opetuksen ulkopuolella arvioidaan kuitenkin olevan useita satoja siihen oikeutettuja oppilaita, erityisesti maahanmuuttajia. Viime mainituilla on oikeus osallistua opetukseen huoltajan pyynnöstä, vaikka eivät olisi osia Suomen ortodoksisen kirkon jäseniä.

Suomen ortodoksisen kirkon vuonna 2008 tekemän selvityksen mukaan uskonnon opetusjärjestelyt kouluissa eivät toteudu kunnolla myöskään kirkon jäsenten osalta. Puutteita tai suoranaisia perusopetuslain rikkomuksia esiintyi yli 60 kunnassa erityisesti Etelä- ja Länsi-Suomen alueella.

Yleisin lain rikkomus on jättää oppilas ilman hänelle kuuluvaa opetusta eli toista viikkotuntia niillä vuosiluokilla, joille se kuuluu. Opetusta on korvattu joko ylimääräisillä tehtävillä tai ohjaamalla ortodoksioppilaita ev.lut. uskonnonopetukseen tai elämäntutkimustiedon tunneille. Myös ortodoksisen opetuksen keskittämisestä tietyille kouluille aiheutuu oppilaille suuria vaikeuksia.

Yleinen uskonnonopetus ei ole vaihtoehto

Suomen ortodoksisen kirkon kasvatusasian koordinaattori **Sirpa Okulov** sanoo, että monet kunnat ja koulut suosivat säästösyistä tai hankalien opetusjärjestelyjen vuoksi enemmistön uskonnon opetukseen osallistumista.

- Se on kuitenkin perusopetuslain vastaista, hän toteaa.

Opetusviranomaiset eivät voi tarjota yleistä (ev. lut.) uskonnonopetusta ortodokseille vaihtoehtona, koska ortodokseilla on toiseen kansankirkkoon kuuluvina erityisasema ja sen mukainen oikeus omaan uskonnonopetukseen. Periaate on todettu myös Etelä-Suomen lääninhallituksen päätöksessä vuodelta 2006.

Sirpa Okulov sanoo lähtevänsä itse siitä, että ortodoksiseen kirkkoon kuuluvat oppilaat osallistuvat ortodoksisen uskonnon opetukseen. Perusopetuslaki kuitenkin suo vähemmistölle oikeuden osallistua enemmistön opetukseen, vaikka luterilaisilla ei ole vastaavaa oikeutta osallistua ortodoksiseen opetukseen.

Maahanmuuttajilla voi olla kulttuuritaustansa perusteella oikeus osallistua esimerkiksi ortodoksisen uskonnon opetukseen, mutta he eivät aina ole siitä tietoisia. Lapsiasiavaltuutettu **Maria Kaisa Aula** onkin ehdottanut maamme uskonnollisia oloja koskevan informaation lisäämistä maahanmuuttajille jaettavaan tietopakettiin.

Ongelmia on myös asenteissa

Opetushallitus on ohjeistanut kuntia ja kouluja vuonna 2006 uskonnon ja elämäntutkimustiedon opetuksen järjestämisestä vuonna 2003 muutetun perusopetuslain 13 §:n mukaisesti. Tuolloin siirryttiin tunnustuksellisesta opetuksesta oman uskonnon opetukseen. Ohjeistus löytyy osoitteesta www.oph.fi/download/130016_Tiedote_19_2006.pdf. Lakiin perustuva ohjeistus on täysin selkeä, mutta ongelmia ja laiminlyöntejä vähemmistöjen uskonnonopetuksen järjestämisessä kuitenkin esiintyy. Mitä opettajat ja oppilaiden vanhemmat voisivat sitten tehdä?

- Lohdullista tässä on kai se, että viime tiedon mukaan ainakaan mitään uusia ongelmia ei ole keksitty eli vanhat ongelmat ovat tietysti olemassa, eikä niitä millään nopeilla toimilla voikaan poistaa, toteaa opetusneuvos **Pekka Iivonen** Opetushallituksesta.

Iivosen mukaan Opetushallituksen tehtävänä on jakaa kunnille ja kouluille tietoa siitä, mitä laki, asetus ja opetussuunnitelman perusteet niiltä edellyttävät. Aluehallintovirastot (AVI) tutkivat muun muassa kansalaisten kanteluja, mutta sekään ei Iivosen mielestä auta, koska vikaa on myös asenteissa.

- Vaikka AVI tutkivana viranomaisena puuttuisi jokaiseen tapaukseen yksitellen, ei sekään sitä (ongelmaa) ratkaise, koska tässä on kyse paljolti tiedosta, osaamisesta ja jossain määrin myöskin asenteesta näiden opetuksen järjestäjien kohdalla.

■ **Mikko Junes**

Oppilaat **ussantunnille**

Uskonnonopettaja **Satu Timonen** kertoo hämmentävän ja vähän hupaisankin kommentin opettajainhuoneesta: "Ei se Ville mihinkään ortodoksiseen uskontoon mene! Se on ihan normaalien uskonnossa!"

Tämä oli suurehkon alakoulun rehtorin kommentti, kun esimme lukujärjestyksestä oppitunnin paikkaa kouluun juuri muuttaneelle ortodoksioppilaalle. Mitäpä tuohon kommenttiin vastaisi? Asian selvittyä jäin pohtimaan, oliko kommentissa kysymys rehtorin asenteesta vai pelkästä tietämättömyydestä. Tietämättömyys on näistä vaihtoehdoista se, johon meillä uskonnonopettajilla on mahdollisuus vaikuttaa.

Uskonnonopetuksen näkyminen koulussa ja uskonnonopettajan näkyminen opettajainhuoneesta ovat tärkeitä asioita tietämättömyyden paikkaamisessa. Silloin, kun ortodoksien oma uskonnonopetus on näkyvä osa koulun arkea, on tilanne hyvä sekä lasten että aikuisten kannalta. Erilaisuuden tavallisuus on tila, johon koulumaailmassa voisimme pyrkiä.

Suurimpana haasteena omalla opetusalueellani on tällä hetkellä kaikkien ortodoksioppilaiden saaminen opetukseen. Kunnat ovat välillä säästöyistä haultomia järjestämään kuljetusta koululta toiselle, ja omalle koululle uskonnonryhmän perustaminen on myös liian kallista. Kuljetusjärjestelyt ovat välillä kyseenalaisia. Ekaluokkalaisen kulkeminen yksin bussilla koululta toiselle ei ole turvallinen ratkaisu, vaikka pelkän bussikortin antaminen on kaupungin mielestä oikea tapa hoitaa kuljetusjärjestelyt. Yläkoulujen puolella riesana taas ovat oppilaiden tuntien päällekkäisyydet. Uskonnotunnin kanssa yhtä aikaa saattaa olla matematiikan tai äidinkielen tunti. Peruskoulussa oppilaalla on kuitenkin lain mukaan oikeus saada kaikkien edellä mainittujen oppiaineiden opetusta. Mitenkähän tuo mahtaisi toimia

luterilaisen uskonnonopetuksen kanssa, jos oppilas joutuisi valitsemaan, meneekö matikan vai ussan tunnille?

Tärkein tehtävä

Mikä on sitten uskonnonopettajan tärkein tehtävä? Tätä usein mielessäni pohdiskelen, kun siirryn koululta toiselle. Tulivatko ne opetussuunnitelman tavoitteet tänään täytettyä? Vastaus pohdintaani löytyy aivan kirkkaana, kun oppilaani haluaa kertoa perheen hankalasta elämäntilanteesta tai haluaa jakaa kansani riemun perheeseen juuri syntyneestä vauvasta tai tulee syksyn ensimmäiselle ussantunnille kriparin jälkeen aivan eri asenteella kuin koskaan aikaisemmin.

Tehtäväni on ehdottomasti olla läsnä oleva aikuinen, joka näkee, kuulee ja tuntee. Aikuinen, joka on käytettävissä muutenkin kuin vain kirjan tehtävien tarkistamisessa. Tehtäväni on omalla elämänasenteellani viestittää iloa elämästä ja aikuisuudesta: aikuiseksi on mukava kasvaa. Tavoitteenani on myös jättää jokaiselle oppilaalleni edes pienen pieni murunen rakkaudesta kirkkoamme kohtaan.

■ **Satu Timonen**
seurakuntalehtori

Peli on vasta **alussa**

■ **Perusopetuksen tuntijakotyöryhmä** jätti esityksensä opetusministeriölle viime kesänä. Sen mukaan muun muassa eri luokka-asteiden yhteenlaskettua uskonnonopetuksen tuntimäärää on tarkoitus vähentää nykyisestä yhdestätoista kahdeksaan tuntiin viikossa ja suunnata vapautuvat resurssit draaman ja etikan opetukseen. Yläkoulussa uskonnon tuntimäärä putoaisi noin puoleen.

Työryhmän esityksen toteuttaminen tyssäsi päähallituspuolueiden erimielisyyteen uudistuksen kustannuksista. Eduskunta-vaalien läheisyysskin tietysti vaikutti, joten ei ole vaikea arvata, että asia nousee uudelleen esille heti vaalien jälkeen.

Uskonnonopetuksen tuntimäärän vähentäminen ei herättänyt työryhmässä suuria intohimoja. Sitä koskevaa kritiikkiä ei esiinny edes lukuisissa eriävissä mielipiteissä, joita työryhmän jäsenet jättivät esityksestä. Se ei tiedä hyvää uskonnonopetuksen tulevaisuudelle.

Näkemykset uskonnonopetuksen tarpeellisuudesta jakavat poliittisen kentän karkeasti kolmeen lohkoon: puolustajiin, hyökkääjiin ja liberoihin. Pelaajien roolijako käy jokseenkin selvästi ilmi puolueiden vaaliohjelmista ja muista kannanotoista.

Koulujen uskonnonopetuksen puolustajiin ovat ilmoittautuneet Perussuomalaiset ja Kristillisdemokraatit. He haluavat säilyttää nykyisen oman uskonnon opetuksen ennallaan. Kärkihyökkääjiksi ovat yllättäen nousseet Vihreät, jotka haluaisivat korvata sekä uskonnon että elämäntutkimuksen opetuksen kaikille yhteisellä katsomusaineen opetuksella. Vasemmistoliitto haluaisi lisäksi, että katsomusaineen opetuksessa "kerrotaisiin tunnustuksettomasti myös uskonnoista".

Jalkapallossa libero tarkoittaa vapaata paikkaa pelaavaa puolustajaa, jolla on samalla pelinrakentajan ominaisuuksia. Tämä rooli sopii erityisen hyvin nykyisille päähallituspuolueille, joiden ohjelmista ei löydy selvää kantaa uskonnonopetuksen tulevaisuuteen. Sellaista ei löydy myöskään pääoppositiipuolueen ohjelmista.

Kotimaa-lehden tammikuuisessa kyselyssä tosin Kokoomus ja Keskusta ilmoittivat säilyttävänsä uskonnonopetuksen nykymuotoisena. Sosialidemokraatit selvittäisivät, voisiko eri uskontokunnille suunnatun opetuksen korvata uskontotiedon opetuksella. Keskustaa, Perussuomalaisia, Rkp:tä ja Kristillisdemokraatteja lukuun ottamatta puolueet ovat kyselyn mukaan myös valmiita vähentämään uskonnonopetuksen nykyistä tuntimäärää.

■ **Mikko Junes**

Yksien totuuksien kaupunki

Tampereen ortodoksisen uskonnon lehtori **Tuomas Salminen** murehtii sitä, että kouluihin näyttää tavallisesti sopivan vain yksi kirkko, yksi kieli ja yksi uskonto.

Tampereella yllättävän usein saa vieläkin havaita, etteivät kaikki koulut ole selvillä siitä, kuinka ortodoksisen uskonnon opetus lain mukaan pitäisi järjestää. Ortodoksioppilaiden huoltajilta saatetaan kysellä, haluavatko nämä todella oman uskonnonopetuksen järjestämistä, vaikka opetus lain mukaan pitäisi järjestää kirkkoon kuuluville automaattisesti, ilman mitään kyselyjä. Aina ei myöskään olla selvillä siitä, että kirkkoon kuuluvilla ortodoksioppilailta on velvollisuus osallistua oman uskontonsa opetukseen, toisin sanoen se ei ole heille mikään valinnaisaine. Laki sanoo selvästi, että näille oppilaille järjestetään oman uskonnon opetusta, ei tarjota sitä.

Opetusta keskitetään

Joskus tuntuu siltä, että välttyäkseen järjestämästä opetusta jotkut koulut turvautuvat opetuksen keskittämiseen. Tätä perustellaan säästöillä ja kustannussyillä, mutta kaiken takana ehkä sittenkin vaikuttaa enemmän tietoisuus siitä, että monet huoltajat mieluummin valitsevat luterilaisen uskonnon omassa koulussa kuin lähettävät oppilaansa vieraaseen opintajoukkoon. On toki ymmärrettävää, että keskittäminen tulee ajankohtaiseksi, jos koulussa on vain yksi tai kaksi ortodoksioppilasta, mutta kun esimerkiksi kuusi ortodoksioppilasta veloitetaan siirtymään uskontotunnille omasta koulusta vieraaseen, kyse on jo ortodoksien oikeuksien polkemisesta. Näitäkin tapauksia

Tampereella on sattunut viime vuosina.

Kaupungin kunniaksi on kuitenkin todettava, etteivät kaikki koulut syyllisty edellä kuvattuun halpamaiseen menettelyyn. On myös kouluja, joissa selvästi tajutaan, että ortodoksisuus on toinen kansallinen uskontomme, vieläpä arvokas sellainen, ja myös toimitaan sen mukaisesti. Näissä kouluissa oman opetuksen järjestäminen ortodoksioppilaille on itsestään selvää, eikä uskonnonopettajan tarvitse erikseen vaatia esimerkiksi toisen viikkotunnin järjestämistä siihen oikeutetuille. Löytyypä sieltä täältä sellaisiakin opintajoukkoja, missä ortodokseille on varattu jopa oma luokkahuone nimikyltteineen kaikkineen. Mutta vastavasti on sitten niitäkin oppilaitoksia, missä ikonitkin vaaditaan poistettaviksi luokkien seiniltä.

Koulu uskonnollisesti neutraali

Toisaalta Tampereella sitten myös unohdetaan, että lain mukaan koulun tulee olla uskonnollisesti neutraali. Käytännössä tämä tarkoittaa, ettei koulu saa asettaa mitään kirkkoa tai uskontokuntaa muiden edelle, vaan kaikki on kohdattava ikään kuin samalta lähtöviivalta. Kuitenkin joissakin kouluissa esimerkiksi ilmoitustauluilla komeilevat ainoastaan luterilaisten seurakuntien ilmoitukset, samoin päivänavauksissa vierailevat säännöllisesti vain enemmistökirjon edustajat jne. Lähtökohtana valitettavan usein pidetään vieläkin sitä, että kaikki oppilaat kuuluvat luterilaiseen kirkkoon

tai ainakin ovat sen vaikutuspiirissä, eikä muisteta että luterilaisen yhtenäiskulttuurin aika meidän maassamme on auttamattomasti ohi.

Viesteissään luterilaiset seurakunnat usein viittaavat kotiseurakunnan rooliin. Tällöin sivuutetaan se tosiasia, ettei tämän päivän koulumaailmassa voi olla enää mitään kotiseurakuntia, ei ainakaan suuremmissa kaupungeissa kuten Tampereella. Nimitys on absurdi, koska maahanmuuttajista ja muista tulokkaista johtuen koulut eivät yksinkertaisesti ole enää sitä mitä ennen, vaan niiden uskonnollinen ilme on paljon monipuolisempi. Tämä pitäisi myös luterilaisten seurakuntien ottaa huomioon. Vähintä mitä nämä voisivat tehdä, olisi lopettaa ”sammutetuin Iyhdyin” ajaminen, eli kaikissa kouluja koskevissa yhteyksissä niiden pitäisi mainita myös seurakunnan tunnustus. Siten esimerkiksi päivänavauksissa tulisi luopua epämääräisestä seurakunta-nimityksestä ja puhua sen sijaan asiallisesti evankelis-luterilaisesta seurakunnasta. Se olisi oikeudenmukaista koulun kaikkia oppilaita kohtaan.

Hyvällä syyllä Tamperetta voisi luonnehtia yksien totuuksien kaupungiksi. Pirkanmaalaaiseen mielenmaisemaan ei näytä perinteisesti istuvan kuin yksi kirkko, yksi kieli ja – yksi uskonto. Ei ole kovinkaan monta vuotta siitä, kun eräässä koulussa esiteltiin piirustuksia, joita oppilaat olivat tehneet keskustan kirkkorakennuksista. Kun huomautin, että joukosta puuttui kokonaan ortodoksinen kirkko, jota asiantuntijat ovat väittäneet jopa Pohjoismaiden kauneimmaksi, asia havahduttiin huomaamaan vasta tässä vaiheessa. Vain protestanttiset temppelit nähtiin siis kirkkoina ja kuvaamisen arvoisina, ortodoksinen pyhäkkö ilmeisesti edelleen kummajaisena, joka ei sopinut samaan sarjaan muiden kanssa. Toivotavasti yhä kasvava idän kristittyjen joukko tuo mukanaan muutosta tähän vääristyneeseen ajatteluun.

■ Tuomas Salminen

Trimeeri Oy
www.trimeeri.fi

Kirkko on ihana sairaala

Raamattu kristityn tärkein kirja

Liityn ortodoksiseen kirkkoon 30 vuotta sitten. Olin onnellinen, kun vihdoinkin saatoinkin ripittäytyä, jota olin kauan kaivannut. Ihmettelin, miksi kirkossamme niin harvat osallistuvat katumuksen sakramenttiin. En itsekään uskaltanut käydä synnintunnustuksella niin usein, kuin olisin halunnut.

Kaksitoista vuotta sitten tutustuin kanadalaiseen piispa **Seraphimiin**. Hän sanoi, että kaikkien ortodoksien pitäisi katua kerran kuu-kaudessa ja psyykkisesti herkkien kerran viikossa tai kahden viikon välein. Tämä ohje oli nelimien täyttymys. Usein toistuva katumus on ollut minulle maanpäällinen taivas. Sairaantaiteluista olen saanut ihmeitä tekevää apua.

Depressioita ei ole ollut vuosikausiin. Depressio on sisäänpäin kääntynyt aggressio. Kun sa- noutuu irti vihasta ja katkeruudesta, masen- nusta ei tule. On surullista, että sanotaan huolettomasti ”sielun ja ruumiin pelastukseksi – Jumalan kunniaksi”, vaikka kirkon opetuksen mukaan ehtoollinen ilman katumusta on kuole- maksi.

Kirkon jäseneksi tultuani olin järkyttynyt siitä, että Pyhää Kirjaa suutelevat eivät juuri ole kiinnostuneita sanaa lukemaan. Olen kolmen vuoden ajan lukenut valtavan paljon Raamattua. Se on suurin iloni, voiman ja rohkeu- den antaja. Turhat ja väärät pelot kaikkoavat. Kirkon opetuksen mukaan evankeliumia on lä-

hestyttävä katumuksen hengessä ja on pyrittä- vä todelliseen mielenmuutokseen. ”Te eksytte, kun ette tunne kirjoituksia ja Jumalan voimaa”, sanoo Jeesus. Uskoa vahvistavat myös rukous- kirjan päivittäinen käyttö ja pyhien elämäke- tojen lukeminen. Synaksarion auttaa paremmin kuin mitkään Opamoxit.

On muitakin, jotka ovat koukussa tähän kirjasarjaan. Jokin aika sitten junassa konduk- tööri näki minun lukevan Raamattua. ”Kas, teil- lä on lippu pidemmällekin! Minäkin luin aamul- la tuota kirjaa.” Kun kuvanveistäjä **Miina Äkkijyrkältä** radiossa kysyttiin mielipidettä Raamatusta, hän sanoi iloisesti: ”Se on minulle ihanaa jokapäiväistä leipää.” Sodassa pahoja henkiä vastaan suosittelen sakramenteja ja Hengen miekkaa – Jumalan Sanaa.

■ Paula Puhalainen

Seurakunnissa ja luostareissa muistellaan Japanin onnettomuuden uhreja

Suomen ortodoksisen kirkon seurakunnissa ja luostareissa rukoillaan Japanin tuhoisan maanjäristyksen ja tsunamin uhrien puolesta. Arkkipiispa Leo pyytää muistamaan onnettomuuden uhreja seurakuntien ja luostareiden jumalanpal- veluksissa. Tämä voi tapahtua siten, että hartauden ekteniaan lisätään uhrien puoles- ta seuraava anomus: ”Vielä rukoilemme tämän pyhän seurakunnan palvelijoille ja toimihenkilöille, Japanin luonnonkatastrofin uhreille ja heidän omaisilleen sekä kai- kille kristiveljillemme ja -sisarillemme armoa, elämää, rauhaa, terveyttä, pelastusta, Jumalan huolenpitoa, syntien sovituksia ja anteeksi antamista.”

Arkkipiispa Leo on lähettänyt Japanin ortodoksisen kirkon päämiehelle Tokion ja koko Japanin metropoliitalle Danielille Suomen kirkon osanoton katastrofin uh- reille.

Ortodoksit ympäri maailmaa tukevat Japania

Maailmanlaajuisesti paikalliset ortodoksiset kirkot ovat ilmaisseet syvän osanotton- sa Japanin katastrofin uhreille ja heidän omaisilleen. Japanin ortodoksinen kirkko kerää jatkuvasti lisätietoa tuhoalueilta, ja hengissä selviytyneet papit ja maallikot kiertävät etsimässä autettavia.

Tokion arkkipiispan **Danielin** mukaan Itä-Japanin hiippakunnan piispa **Sera- fim** on selvinnyt hengissä, mutta itärannikon kahdeksasta ortodoksisesta seurakun- nasta viisi on tuhoutunut. Muun muassa Yamadan kaupungin läpi kulkenut hyökyaal- to tuhosi käytännöllisesti koko kaupungin ja sen mukana vuonna 1877 rakennetun Jumalansyntyttäjän ilmestysjuhlan kirkon. Ortodoksiset seurakunnat Sendaissa ja Tokiossa ovat saaneet vain vähäisiä vaurioita, mutta yhteydenpito tuhoalueelle on yhä hankalaa.

Arkkipiispa Leolle lähettämässään kirjeessä arkkipiispa Daniel kiittää kaikesta tuesta ja rukouksista japanilaisten ortodoksien ja koko Japanin kansan puolesta.

Apu Japanin ortodoksiselle kirkolle

Suomen ortodoksisen kirkon humanitaarisen avun järjestö Ortaid aloittaa katast- rofikeräyksen Japanin maanjäristyksen ja tsunamin uhrien auttamiseksi ja jälleenra- kentämisen tukemiseksi. Apu viedään perille yhteistyössä Japanin ortodoksisen kir- kon ja kansainvälisen ortodoksisen avustusjärjestön (IOCC) kanssa.

Keräystili: **OP 548005-223308**

Viite: I2124, keräyslupa: 2020/2010/4109

Ortodoksisen kirkon luottamusmiehet

Ortodoksisen kirkon työntekijät ry:n luot- tamusmiehet on valittu ajalle 1.1.2011- 31.1.2013 seuraavin tuloksin:

Helsingin seurakunta: Ilona Lehmus, varalla Varvara Merras-Häyrynen.

Helsingin hiippakunta: Nemanja Balcin, va- ralla Leena Lomu.

Karjalan hiippakunta: Sirpa Timonen, varal- la Eeva Timonen.

Oulun hiippakunnan osalta on sovittu, että Kirkon alat ry:n toimisto hoitaa edunvalvontaan liittyvät kysymykset.

Kirkon alat ry. järjesti ortodoksisen kirkon luottamusmiehille koulutuksen 21.3.2011. Koulutuksen aiheena oli ortodoksisen kirkon työehtosopimus sekä ajankohtaiset asiat. Kouluttajina toi- mivat toiminnanjohtaja Ritva Rasila ja lakimies Anna-Maria Numminen.

■ Luottamustoimissa (vas.) Eeva Timonen, Nemanja Balcin, Leena Lomu, Sirpa Timonen, Varvara Merras-Häyrynen ja Ilona Lehmus.

Elävä seurakuntalainen

Kirkkoherra
Timo Tynkkynen
sanoo, että vanhempien rakkaus lasta kohtaan ilmenee lapsen kasvattamisessa eläväksi seurakunnan jäseneksi.

Kristillisenä ihanteena on aktiivinen ja toiminnallinen seurakuntayhteisö, jossa sitovana voimana ovat yhteinen uskonnäkemyks, vapauden ilmapiiri ja hyvä yhteisöllisyys. Paikallisseurakunnat pyrkivät toiminnissaan saavuttamaan jäsenensä ja luomaan yhteyden kirkon hengellisen elämän ja seurakuntalaisten välille. Seurakunnan tehtävänä on järjestää jumalanpalvelusten ohella tapahtumia, jotka johdattavat seurakuntalaiset aktiiviseen yhteyteen kirkon sakramentaalisen elämän kanssa. Elävän yhteyden luominen alkaa jo pienen lapsen kirkollisesta kasvattamisesta, jossa vanhemmilla ja myös kummeilla on erityinen vastuu. Seurakunnan on myös annettava tukensa vanhemmille, jotka ovat tahtoneet liittää lapsensa ortodoksisen kirkon yhteyteen.

Kosketuksen alku

Side omaan hengelliseen yhteisöön syntyy kasteen sakramentin kautta. Kirkon rukouselämän siunaus koskettaa jo mahdollisesti nimenannon yhteydessä välittömästi lapsen syntymän jälkeen. Vanhemmat voivat pyytää pappia käymään kotona sopimassa kasteen järjes-

telyistä, ja samassa yhteydessä voidaan lapselle lukea nimenantorukous, joka johdattaa kasteen sakramentin maailmaan.

Nimenantotoimitusta käytetään kuitenkin harvoin erillisenä, ja käytännössä kasteen sakramentti alkaakin tästä rukouksesta, jonka kautta meidät kutsutaan ensi kerran nimeltämme osallisuuteen iankaikkisesta elämästä. Kantamamme nimi on osa persoonaamme, ja sen kautta löydämme myös yhteyden hengelliseen maailmaan, jossa taivaallinen esirukoilijamme on kanssakulkijamme läpi koko elämämme.

Näkymätön hengellinen maailma tulee lapselle läheiseksi ja ymmärrettäväksi, jos hän voi oppia tuntemaan oman taivaallisen esirukoilijansa. Tämä tietoisuus myöhemmällä iällä opastaa kirkon pyhyiden kokemukseen ja tekee hengellisestä elämästä laaja-alaisemman ja myös konkreettisella tavalla avaa ymmärryksen kirkon rakenteesta kilvoittelevana ja taivaallisena seurakuntana, jossa me olemme läsnä. Vanhempien kannattaa yhdessä kastetta toimittavan papin välityksellä etsiä lapsen nimikko-pyhän elämäkerta ja sen perusteella johdattaa jo pienikin lapsi tuntemaan esirukoilijansa, jonka läsnäolon kokeminen jatkuvasti muistuttaa myös siitä, ettemme missään elämäntilanteessa elä maailman keskellä yksinäisyydessä.

Ortodoksinen nimipäiväperinne

Itselleni on jäänyt puhuttelevana muistona perheen matka halki Venäjän esivanhempien kotiseutua katsomaan. Olin kertonut alle kouluikäiselle pojalleni, että samalla käymme myös hänen taivaallisen esirukoilijansa, pyhän Mikael Tveriläisen, reliikkien luona. Tähän hän

mietteliäänä vastasi: ”Taitaa olla elämäni tärkein matka!” Aina ei voi näin konkreettisesti kohdata omaa esirukoilijaansa, mutta niin ikonit kuin elämäkertakin tuovat heidät meille läheisiksi ja rakkaiksi ystäviksi.

Ortodoksinen nimipäiväperinne avaa oivan mahdollisuuden perheelle viettää erityistä juhlaa, jossa korostuu oman uskonperinnön elävyys ja monimuotoisuus. Vaikka harvoin juuri nimipäivänä on mahdollisuus osallistua jumalanpalvelukseen, voi sen toteuttaa lähimpänä sunnuntaina. Olennaista on se, että lähemme liikkeelle ja vastaamme Jumalan kutsuun. Kristuksen sanat: ”Sallikaa lasten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta” (Mark. 10:14) pitävät sisällään ajatuksen siitä, että meille on annettu myös velvoite tuoda lapset seurakunnan yhteyteen. Emme näin ollen saa vanhempina ja kasvattajina olla esteenä lapsen hengellisen maailmankuvan muodostumiselle.

Lapsen kastaminen on vanhempien positiivinen kannanotto hengellisen elämän arvostamisesta ja siitä huolehtimisesta; kaste on myös sitoutumista tulevaisuuteen, joka ilmenee Kristuksen opetuslapsilleen antamassa kastekehoutuksessa. Muistamme ensisijaisesti sen alun, mutta täydentävänä osana on aina myös kodin antama kirkollinen kasvatusta, jota ilman kasteen sakramentin tuoma pyhitys ja siunaus voivat jäädä varjoon eivätkä pääsee kasvamaan niille tarkoitettuun tehtävään. Tiedon merkitystä ei saa koskaan väheksyä tai aliarvioida hengellisissä kysymyksissä.

Kummiuden ongelma

Yksi käytännön ongelma, joka kohtaa vanhempia kastetta suunniteltaessa, on löytää lapselle sopivat kummit. Ideaalisena tapauksena olisi kaksi ortodoksisista kummi: mies ja nainen, jotka eivät olisi aviopari. Tämä toteutuu olosuhteistamme johtuen varsin harvoin. Koskaan ei tule ajatella niin, ettei lasta kastettaisi ortodoksisen kirkon yhteyteen siksi, etteivät vanhemmat löydä edes yhtäkään ortodoksisista kummi; viimeistään silloin voi pyytää seurakunnan papilta apua, ja yhteistuumin kummi myös löytyy.

Ensiarvoista on muistaa kummin olennaisin tehtävä. Kummi antaa lapsen

puolesta lupaukset Kristuksen yhteyteen liittymisestä ja vahvistuksena lukee myös uskontunnustuksen; tämä kertoo sen, että kummi ottaa vastatakseen oman osansa kummilapsensa hengellisestä kasvatuksesta ja toimii tässä tehtävässä vanhempien tukena.

Kirkottaminen – näkyvä seurakuntayhteys

Seurakunta hengellisenä yhteisönä koostuu eri-ikäisistä ihmisistä, ja ihanteena on, että jumalanpalveluksissa olisi läsnä kolme ikäpolvea: pienet lapset, heidän vanhempansa ja isovanhempansa. Tätä rakennetta tukee vastakastettujen lapsien kirkottaminen liturgian yhteydessä. Kirkon perinteenä on tuoda lapsi jumalanpalvelukseen, jossa hänen ja äidin

puolesta kannetaan rukoukset ja uusi seurakuntalainen tuodaan näkyvällä tavalla oman hengellisen yhteisönsä keskuuteen.

Usein papin silmät havaitsevat kirkkokansassa suurta iloa heidän nähdesään tuoreen seurakunnan jäsenen yhteisen jumalanpalveluksen keskellä. Pyhään liturgiaan tuotu lapsi on osoitus seurakunnan monimuotoisuudesta, ja hänen kauttaan myös vahvistetaan seurakuntalaisia luottamaan tulevaisuuteen. Pienen ja viattoman lapsen läsnäolo merkitsee suurta voimaa ja pyhää tunnetta aikuisväestön keskuudessa. Vaikka lapsi kastettaisiinkin kirkossa, niin vasta kirkottamisen kautta hänen läsnäolonsa ja osansa kirkkoperheestä tulee konkreettiseksi tapahtumaksi, sillä kaste on useimmiten perheen juhla su-

kulaisten ja ystävien kesken.

Vanhempien kokemaa iloa ja ylpeyttä lapsen syntymästä siirtyvät seurakunnan yhteiseksi kokemukseksi kirkottamisen välityksellä. Seurakunnan rukous lapsen, äidin ja koko perheen puolesta sekä ensimmäinen osallistuminen pyhään ehtoollisen sakramenttiin ovat luonnollinen jatke kasteen sakramentissa tapahtuneelle hengellisen elämän alulle. Kirkottaminen on myös muistutus, että kristinusko on pohjimmiltaan yhteisöllisyyttä, jossa jokainen kirkon jäsen on sidoksissa toisiin jäseniin. Monessa mielessä nuori perhe voi myös saada seurakuntayhteisön henkisen tuen omassa elämäntilanteessaan. Isovanhemmat ja muut lähisukulaiset saattavat asua kaukanakin, mutta seurakuntayhteisön voi aina kokea omaksi perheeksi laajassa merkityksessä.

Mitä alun jälkeen?

Lapsen kastejuhlan jälkeen koittaa arki, ja useissa seurakunnissa ei ole tarjolla erityistä toimintaa aivan pienimmille lapsille ja heidän perheilleen, kuten äiti-lapsi-kerhoja. Tässä tilanteessa on kuitenkin hyvä muistaa, että jumalanpalveluksen rukouksellisuutta ja siunauksellisuutta ei voi unohtaa eikä sitä löydä kunnallisten kerhojen toiminnasta; osallisuus kirkon elämästä on vastauksemme Jumalan antamaan armolahjaan. Vanhemmat ovat pyytäneet kasteen kautta iankaikkista elämää lapselleen, ja tätä anomusta vahvistetaan ja ylläpidetään ehtoollisyhteydellä. Juuri ehtoollisen sakramentin kautta olemme osallisia iankaikkisuudesta ja osoitamme olevamme eläviä seurakunnan jäseniä, jotka ammentavat elämän voimaa sakramenttien pyhydestä.

Kirkon rukousveisu ”Maistakaa ja katsokaa, kuinka Herra on hyvä” on hyvä ja yksikertainen opetus ehtoollisen sakramenttiin osallistumisen merkityksestä. Yksi omista syvälle lapsuuteen ulottuvista muistoistani on kirkkoleivän maku, joka edusti aivan jotain muusta maailmasta olevaa, jopa mystistä. Uskon, että sillä on ollut myös paljon siunausta tuottavaa myöhemmässä elämässäni. Tästä kokemuksesta voin olla nyt vain kiitollinen.

Eukaristian mysteerio on annettu siiteeksi ihmisen ja Jumalan välille, ja tästä

Isä Timo Tynkkynen kastamassa pientä Mitja Poutasta.

Elävä...

► yhteydestä pitää myös huolehtia. Vapaudessamme on olemassa aina myös vastuun näkökulma. Lapsen kanssa voi hyvin tulla reilusti myöhässä jumalanpalvelukseen, ja kirkon perinne puhuttelevalla tavalla esiintuo kunnioituksensa lapsen vanhempia kohtaan osoittamalla juuri pienille lapsille ensimmäisen sijan ehtoollisjonoissa.

Jumalanpalvelukseen osallistuminen vaatii aina vaivannäköä lapsiperheiltä, mutta vastapainona voi löytää myös mahdollisuuden arkisen elämän jaksottamiseen. Jokapäiväisen elämän askareet toistuvat rutiininomaisesti, ja jaksamista edesauttaa niiden unohtaminen edes hetkeksi. Kerubiveisun sanat ”Heittäkäämme pois maalliset huolet” voivat erityisellä tavalla konkretisoitua myös lapsiperheiden elämässä. Ihminen tarvitsee kokemusta pyhydestä, ja sen aistiminen parhaimmillaan tapahtuu jumalanpalveluselämän kautta.

Seurakunnan tuki elämän varhaisvuosina

Vanhastaan kummeus on ymmärretty hengellisenä vanhemmuutena, johon sisältyy kummilapsen hengellisestä kasvatuksesta ja hyvinvoinnista huolehtiminen ja äärimmäisessä tapauksessa myös lapsen aineellisesta elämästä vastaaminen. Kummeuden perusajatus ei ole muuttunut, mutta seurakunta myös osaltaan antaa tukensa kirkolliselle kasvatusyölle.

Olennaista on kuitenkin, että uskon perusteet koetaan eläväksi oman perheen ympäristössä, ja seurakunnan tarjonta tukee tätä työtä. Kirkon kokemusmaailmassa on nähty hyväksi, että lapsen minuuden rakentamisen kannalta ja eettisten pohdintojen tukemisen tähden lapset ovat osallistuneet noin seitsenvuotiaasta alkaen katumuksen sakramenttiin.

Voimme kysyä, onko tarpeellista näin pienen ihmisen osallistua synnintunnustukseen? Lapsihan on varsin vaton, mutta minuuden kehittymiseen myös varhaislapsuuden kokemukset vai-

kuttavat eri tavoin. Katumuksen sakramentin perusluonne on mielenmuutokseen tähtäävä valoisa mahdollisuus ja sen istuttaminen hyväksi kokemukseksi voi olla arvaamaton voimavara elämän varrella. Terve kokemus anteeksiannon rakkaudellisesta voimasta lääkitsee hyvällä tavalla nuorta sielua, ja lapsena opittu käytäntö katumuksen sakramentista poistaa aikuisiän mukanaan tuomia estoja osallistua tähän jumalallisen armon kokemukseen.

Kouluiän lähestyessä

Suurin osa lapsista käy päiväkodissa ja osallistuu esikoulutoimintaan. Esikouluopetuksessa huomioidaan myös uskonnollinen kasvatus, ja seurakunnat voivat järjestää omia esikoulupäiviä tai kotiseurakunnan papisto voi vierailla niissä esikouluryhmissä, joissa on ortodoksilapsia. Tämä yhteydenpito madaltaa kynnystä siirryttäessä varsinaiseen koulu maailmaan, jossa mukaan astuu myös säännöllinen uskonnonopetus.

Kun ortodoksilapsi tapaa seurakuntansa edustajia omassa ympäristössään, hän myös pitää varsin luonnollisena koulun omaa uskonnonopetusta, eikä se ole kaveripiirillekään outo ilmiö, päinvastoin erilaisuutta ei koeta uhkatekijäksi, vaan luonnolliseksi osaksi elämää. Kerrankin erään imatralaisen alakoulun luokka ilmoitti omalle luokanopettajalleen, että he kaikki haluavat siirtyä ortodoksiseen opetukseen, kun heidän ortodoksiset luokkakaverinsa saavat siellä välillä herkkuja maisteltavakseen.

Jokaisella ortodoksisella koululaisella on oikeus omaan uskonnonopetukseen, ja vanhempien on hyvä valvoa, että tämä toteutuu omien lapsien kohdalla. Tarvittaessa seurakunnasta saa tukea asioiden järjestelyyn. Kodin antama uskonnollinen kasvatus ei pääty silloin, kun lapsi astuu koululaisen suureen maailmaan. Uskontotunnilla saadaan teoreettista tietoa omasta uskosta, mutta sen käytännöksi eläminen tapahtuu edelleenkin kotiympäristössä. Kodin kirkollista kasvatusta ei voida ulkoistaa pelkästään koulun tehtäväksi, vaikkakin sieltä voi saada hyvää ainesta ja tietoa. Hyväkin kouluopetus jää kuolleeksi teoriaksi, elleivät vanhemmat tiedosta oman hengellisen kasvatusvastuunsa jatkumista myös tässä elämänvaiheessa.

Jatkuuko hengellinen tie myöhemmässä vaiheessa?

Hengellisen elämän siemen kylvetään varhaislapsuudessa pyhien kokemusten kautta. Lähtökohtana on kasteen sakramentti, joka on vasta alkuna hengelliselle elämälle, ei sen täyttymyksenä. Elävän seurakuntalaisen alkutaival on tärkeä ja siihen on suhtauduttava kaikella vakavuudella ja kunnioituksella. Kirkon rukouselämä ja jumalanpalvelusten monimuotoisuus ja niiden jatkuminen kodin ilmapiirissä vahvistavat pienestä lapsesta alkaen avointa ja vilpittöntä suhdetta omaan kotiseurakuntaan ja sen hengelliseen elämään. Seurakuntayhteys on myös omien juurien istuttamista vakaseen maaperään, joka ei perustaltaan koe samanlaisia muutosilmiöitä, mitä aineellisessa maailmassa tapahtuu.

Sitoutuminen kasteessa annettuihin lupauksiin ei ole vain muodollisuus, vaan kyseessä on vakava vastuu. Se ei ole taakka, josta tulisi yksin selvittää omine voimavaroineen, vaan juuri kirkon ja seurakunnan elämän kautta saamme tähän kaiken avun ja mahdollisuuden. Jumala yksin tietää, minkälainen vastasyntyneen lapsen elämäntaival tulee aikuisuudessa olemaan. Vanhempien tehtävänä on mahdollistaa hyvän pohjan rakentuminen, ja tässä kaikessa kirkon hengellinen elämä antaa monia vastauksia.

Vanhempien rakkaus lasta kohtaan ilmenee lapsen kasvattamisessa eläväksi seurakunnan jäseneksi. Tämä ajatus ja sen siunauksellinen merkitys on ilmaistu tiiviisti kasteen sakramentin yhteydessä toimitettavan hiustenleikkueen rukouksen sanoissa: ”Herra meidän Jumalamme, joka olet kastemaljan täyteen kautta hyvydestäsi pyhittänyt ne, jotka uskovat sinuun, siunaa tämä pienokainen ja laskeutukoon sinun siunauksesi hänen päälleen. Niin kuin sinä siunasit profeetta Samuelin kautta kuningas Daavidin, niin siunaa nyt tämän palvelijasi (nimi) pää minun kädelläni, vaikka olenkin syntinen, ja laskeudu häneen Pyhällä Hengelläsi, että hän varttuen iässä vielä hamassa vanhuudessa kantaisi sinulle kiitosta ja näkisi Jerusalemin onnellisena kaikkina elinpäivinä. Sillä sinulle, Isä, Poika ja Pyhä Henki, kuuluu kaikkinaisten ylistys, kunnia ja palvonta, nyt ja aina ja iankaikkisesta iankaikkiseen.”

■ Isä Timo Tynkkynen

Pappia vihittäessä

Pyhässä liturgiassa on kirkon elämän syvä ydin. Kun Jeesus vietti Yläsalissa opetuslastensa kanssa ensimmäistä ehtoollista, hän sitä kautta antoi heille kuvan, ikonin, Jumalan valtakunnasta. Tästä tuli malli, esikuva, myös kirkolle. Ehtoollisen vietossa Jumalan kansa tulee kirkoksi. Apostoli Paavali kirjoittaa näin: ”Leipä on yksi, ja niin mekin olemme yksi ruumis, vaikka meitä on monta, sillä tulemme kaikki osallisiksi tuosta yhdestä leivästä.”

Jokaisessa ehtoollisen vietossa kirkon historialliset ja iankaikkiset ulottuvuudet nivoutuvat yhteen. Viettämillä eukaristiaa olemme osallisia Pyhän Kolminaisuuden elämään. Tässä kirkko on todella Kristuksen ”ruumis”.

Jokainen kristitty on, kasteen ja mirhalla voitellun kautta, kutsuttu olemaan osallinen tästä Kristuksen ”ruumiista”. Apostoli Paavali sanoi: kaikki kirkon jäsenet on kutsuttu olemaan pyhiä, kuolemaan ja nousemaan ylös Kristuksen kanssa, ”pukemaan päällemme Kristuksen”, olemaan ”osallisia jumalallisesta luonnosta”. Tämä osallisuus, yhteisöllisyys, tiheytyy pyhän ehtoollisen vietossa.

Eri tehtäviä

Vaikka jokainen kristitty kuuluu kuninkaalliseen pappeuteen, kirkon jäsenenä meillä on eri tehtäviä, erilaisia olemisen ja elämisen muotoja. Kaikkia meitä ei ole luotu tai kutsuttu siihen samalla tavalla. Kuten apostoli Paavali toteaa kirjeessään Korintin seurakunnalle: ”Armolahjoja on monenlaisia, mutta Henki on sama.”

Ortodoksiselle ymmärrykselle eri pyhistä sakramenteista oleellista on se, että ne ovat läheisessä yhteydessä ehtoollisen viettoon. Sakramentit joko toimitetaan ehtoollisen vieton keskellä tai niiden tulisi johtaa meitä sen osallisuuteen.

Pappeus on tästä oiva esimerkki. Piispa vihittäään opettavien liturgian alussa, koska hänelle kuuluu vastuu kirkon opetustehtävästä. Pappi vihittäään uskovien liturgian alussa, sillä hänen keskeisin tehtävänsä on ehtoollisen toimittaminen. Diakoni taas vihittäään pyhien lahjojen pyhittämisen jälkeen, koska hän on niitä perinteisesti jakanut ja vienyt sairaille ja vanhuksille.

Kristuksen pappeuden läsnäoloa

Ortodoksisessa kirkossa olemme aina ymmärtäneet, että pappeuden palvelutehtävä ei ole henkilökohtainen lahja tai yksilöllinen kutsumus. Pikemminkin kirkon sakramenttina se on Kristuksen pappeuden läsnäoloa kirkossa sekä osallisuutta apostoliseen jatkuvuuteen.

Papiksi vihkimisessä keskeistä on Pyhän Hengen avuksi pyytäminen. Koko seurakunta rukoilee, että jumalallinen armo asettaa vihittävän papiksi. Kuoro, seurakunta, anoo samaa veisaamalla ”Kyrie eleison”, ”Herra, armahda!” Tässä emme vain pyydä Jumalan apua, vaan teemme tilaa Jumalalle toimia itse.

Kirkon perinteessä pappia on usein kutsuttu presbyteriksi, joka perinteisesti on käännetty ”vanhin”. Pyhä Ignatios korosti jo marttyyrikirkon aikana, että pappi on ”vanhin” siitä näkökulmasta, että hän on erityisesti – ja nimenomaan – hengellinen isä ja samalla seurakunnan keskeisimmän palvelutehtävän hoitaja.

Sanalla presbyteri on kuitenkin varhaisessa kirkossa ollut toinenkin merkitys. Pyhä Johannes Krysostomos ja antiokialainen traditio käytti termiä presbyteri myös merkityksessä ”lähettiläs”, joka kielihistoriallisesti lienee vanhempi merkitys. Tällä Krysostomos korosti papin tehtävää Jumalan sanan, evankeliumin, julistajana. Pappi on Jumalan lähettiläs.

Papin tehtävä Jumalan lähettiläänä korostuu erityisesti nykyaikana, kun ympärillämme on niin valtavasti henkistä hämmennystä, mutta myös aitoa hengellistä janoa ja kaipuusta. Eikä se ole ainoastaan julistusta kirkosta ulospäin, vaan myös aitoa läsnäoloa, myötäelämistä, jakamista ihmisten kanssa. Kirkko ei koskaan erota toisistaan Jumalan Sanaa ja Kristuksen inkarnaatiota, Sanan tulemistä lihaksi.

Tähän Kristuksen kirkon yhteiseen työhön seurakunta kutsuu vihittävän sekä piispa hänet Jumalan armovoimalla ja kätten päälle panemisella vihki.

■ Metropoliitta Ambrosius

Metropoliitta Ambrosiuksen opetuspuheesta hiippakuntasihteerin Jonas Bergenstadin papiksi vihkimisessä Uspenskin katedraalissa 6.3.2011.

Metropoliitta Kallistos Ware Sofiassa toukokuussa

Tunnettu ortodoksinen professori metropoliitta Kallistos Ware Oxfordista vierailee Kulttuurikeskus Sofiassa toukokuussa. Hän on ortodoksisen maailman tunnetuimpia teologeja ja on toiminut professorina Oxfordissa useiden vuosikymmenten ajan. Hänen tunnetuin kirjansa on ”The Orthodox church” (Penguin paperbacks). Suomeksi ovat ilmestyneet mm. ortodoksisuuden peruspiirteitä esittelevät kirjat ”Ortodoksinen tie” ja ”Sisäinen valtakunta”.

Lauantaiseminaarissa 14.5. metropoliitta Kallistos puhuu hengellisestä ohjauksesta ja sen merkityksestä. Lauantaiseminaarin hinta on 25 euroa sisältäen ohjelman, lounaan ja iltapäiväkahvin.

Katoamattoman sisimpämme kaunistamista

Pääsiäisen juhlinta

Pääsiäisen kirkollisen viettämisen ja todellisuuden perimmäisen luonteen kohtaamisen sidos avautuu moniulotteisena munkkidiakoni, professori **Serafim Seppälän** kauneutta tarkastelevassa tutkimuksessa. Teoksen perusväittämänä on kaiken katoamattoman ja katoavan läpäisevä avautumisessaan ehtymätön kauneus, kirjoittaa FT, TM **Esko Nikander**.

Tarkastelu perustuu kahdeksan ajattelijan kirjoituksiin. Ajallisesti tarkastelu ulottuu 300-luvulta eKr. 400–500-lukujen taitteeseen. Sisällöllisesti lukijaa kuljetetaan antiikista juutalaisen filosofian kautta kristillisiin ajattelijoihin. Teos on ymmärtämiseen pyrkivää ajattelun ja uskonnollisen taiteen kehityksen pohdinnallista tarkastelua kauneudesta eli aatehistoriaa.

Kauneus – Jumalan kieli -teos on tulkittavissa kreikkalais-ortodoksisiksi puheenvuoroksi vilkkaana käyvässä todellisuuden perimmäistä luonnetta koskevassa keskustelussa. Ortodoksista tapaa katsella todellisuuden luonnetta eivät teoksessa edusta ainoastaan käytetyt patristiset lähteet vaan myös tutkijan ilmaisema tahto elää kauneuden maailmassa.

Kauneus ja kauniit asiat

Teoksessa käsitellään kunkin lähdehenkilön tarkasteluja siitä, mitä kauneus on. Ne eivät ole kuitenkaan toisistaan erillisiä, vaan ovat suhteessa Platonin maailmankuvaan muuttumattomien ideain filosofiasta. Teoksen läpäisevä tulkinta kauneuden luonteesta perustuu Platoniin: Kauneus, jonka nähdään kuuluvan olemassaolon perimmäiseen ulottuvuuteen, ei ole vain lähestyttävä kohde vaan myös lähestymisen tapa, sisäinen rakenne ja tila.

Platonilta on niin ikään peräisin eri näkökulmin lähdehenkilöillä esiintyvä jako todellisuuden perimmäiseen ulottuvuuteen eli kauneuteen ja kauniisiin asioihin eli muuttuviin ja katoaviin. Itse asiassa myös juutalaiset ja muslimit tukeutuivat Platonin maailmankuvaan. Ihmiselle luontainen kauneuden kaipuu ja kyky havaita kauneutta suuntaa eri taustoissa eläviä kohti Jumalaa. Ei kuitenkaan jokaiselle samassa määrin ja samoin tavoin, vaan siinä määrin kuin meille osallisuutta suodaan.

Uusplatonisti Plotinos on tuottanut kiin-

Serafim Seppälä,
Kauneus – Jumalan kieli.
Kirjapaja 2010, 263 sivua.

nostavan tulkinnan kauneuden ja pahuuden suhteesta: Paha on loitonemista hyvästä eli olevaisen ytimeistä – ei siis mitään itsessään olevaa. Ruma sielu on epäoikeudenmukainen, irtas, pelokas, ajattelee vähän ja silloinkin ainoastaan katoavaisia asioita. Pyhän Gregorios Teologin mukaan kauneus vie tilaa pahuudelta. Pahuus ei kuitenkaan koskaan muutu kauneudeksi. Kärsimyksessä kauneus on kaiken syy ja kaiken päämäärä.

Idän kristillisessä ajattelussa ja elämässä kauneuden asettaminen keskeiseen asemaan ei kuitenkaan ole vain lainaa Platonilta, vaan kristinuskon omista lähtökohdista noussut luontainen kasvu. Jumalan, perimmäisen kauneuden, tuleminen ihmiseksi, vastasi omaperäisellä tavalla Platonilta avoimeksi jääneeseen kysymykseen ilmiömaailman kauniin ja ideainmaailman todellisen kauneuden välisestä kullusta. Kysymys ei ole pelkästään kerran tapah-

tuneesta vaan loputtomasta kaksisuuntaisesta liikkeestä perimmäisestä kauneudesta kohti luotuja ja luotujen liikkeestä kohti kaiken kanssa pitävää voimaa, mikä on armosta tahtauvan jumalallisen liikkeen erityistapaus.

Ihmisen kutsumuksena sisäinen kaunistuminen

Teoksesta välittyvän maailmankuvan mukaan kauneus, kauniit asiat ja ihminen kaikkien osat ovat kiinteä osa kaikkeuden rakennetta. Kaikkeus koostuu hierarkkisesti osista, jotka läpäisevät toisensa ja johtavat toisiinsa. Perimmäinen kauneus välittyy ihmiseen läpi kosmisen hierarkian niin kauan kuin hän säilyttää kosketuksen alkukuvaansa. Luotujen summa, joka sisältää universumin kaukaisimmatkin osat, on harmonisuudessaan Basileios Suuren mukaan kauneinta. Tuosta harmoniasta nauttiminen on kosmisen elämän luomisen tarkoitus.

Gregorios Nyssalaisen muotoileman ihmiskuvan mukaan alkukuvassaan ihminen on kaunis eli ikuinen, puhdas ja kuolematon. Samalla ihminen on myös epätäydellinen ja kuolevainen. Turmeltuneisuudessaankin ihminen on kuolemattoman kauneuden ilmentäjä. Yleinen ylösnousemus on kaiken palaamista alkuperäiseen harmoniaan.

Ihmiseen kätkeytyvä traaginen ristiriita tarkoittaa kutsumusta kirkastaa oma kauneutensa. Klemens Aleksandrialainen puhuu tässä yhteydessä pyrkimyksestä kokonaisvaltaiseen elämän laadulliseen parantamiseen. On helppompaa olla rikas kuin elää ilmentämällä kauneutta koko elämällänsä. Olla kosketuksessa alkukuvaansa - olla enemmän puhdistunut oma itsensä - on suhteeseen asettumista toisiin ja kaikkeuden harmoniaan ja ennen kaikkea sisäisen kauneuden ihanteeseen Kristukseen.

Sisäinen kaunistuminen, joka on kykyä olla järjellinen, vapaa ja rakastava mutta myös pyrkimystä olla kiinnittymättä katoavaiseen kauneuteen, heijastaa jumalallisen olemisen tapaa. Tällä teoksessa viitattu ortodoksinen filosofi **David B. Hart** tarkoittaa sekä Jumalan että ihmisen pysymistä viimekädessä saavuttamattomina. Olemme Jumalan ja kauneuden kuvia siinäkin, että pysymme muutoksen alaisina pohjimmiltamme arvoituksina.

Kristillinen elämä on kauneuden rakastamista

Kauneuteen sisältyy tulkinnallinen viesti kristillisestä elämästä. Isä Serafim ilmaisee asian pelkistetysti näin: ”Jos jokin asia on keltainen, niin se on keltainen ja siinä kaikki; mutta jos jokin on kaunista, kyseessä on huomattavasti monivivahteisempi ilmiö.” Yksi hänelle kauneuden kokonaiskuvasta noussut vivahte on se, että kauneuden oleminen lähestyy persoonallista olemista. Tämän oivalluksen varassa yhtei-

Uskonnonopetus rakentaa arvomaailmaa

Uskonnonvapaus on yksi ihmisen perusoikeuksista, ja yhteiskunnan tehtävänä on huolehtia oikeuden toteutumisesta ja riittävästä uskonnonopetuksen järjestämisestä. Suomessa kouluissa annettavan uskontokasvatuksen lähtökohtana on antaa rakennusaineita paitsi yksilön omaan kasvuun myös toimintaan yhteiskunnan ja globaalin maailman kansalaisena.

Vakava arvomaailmaamme ravisteleva asia on ollut Japanin maanjäristystä seurannut ydinvoimasta aiheutunut katastrofi. Konstantinopolin ekumeeninen patriarkka **Bartholomeos** toteaa kirjeessään Japanin onnettomuuden jälkeen: ”Luoja antoi meille auringon, tuulen, veden ja valtameret, jotka voivat tuottaa meille kaiken tarvitsemamme energian” ja kysyy, ”miksi pidämme kiinni vaarallisista energian tuottamisen tavoista?” Kyseessä on siis arvovalinta, jonka vaikutukset eivät vaikuta vain omaamme vaan koko ihmiskunnan elämään.

Uskontojen vaikutus

Uskontojen vaikutus eri kulttuurien moraali- ja arvokäsityksiin on kiistaton. Oman yhteiskuntamme arvomaailma on rakentunut kristilliselle uskolle ja sen arvo-perustalle, jonka kunnioitus on keskeinen osa elämää Suomessa. Yhteiskuntamme nykypäivää ovat myös moniarvoisuus ja -kulttuurisuus, joiden kanssa meidän on käytävä jatkuvaa vuoropuhelua eri tasoilla.

Yhdessä suomalaisten uskontojen johtajien kanssa painotamme nykyisen suomalaisen moniarvoisen uskonnonopetusjärjestelmän etuja ja kehittämismahdollisuuksia. Olemme vakuuttuneita siitä, että kunnioitus toisen vakaumusta kohtaan syntyy vahvasta omasta uskonnollisesta ja siihen pohjautuville arvoille rakentuvasta identiteetistä.

Haluun korostaa arvokasvatusta uskonnonopetuksen osana. On selvää, ettei pelkkä oman uskonnon perinteiden, tapojen ja opin tuntemus riitä, vaan tavoitteena on oltava elämää ja toimintaa ohjaavan arvopohjan rakentaminen.

Kysymys uskonnonopetuksen arvokasvatuksesta suomalaisen kouluopetuksen osana on siis otettava vakavasti. Arvot ja etiikka eivät saa olla vain tietoa tai sääntöjen opettelua, vaan oman kokonaisvaltaisen ymmärryksen ja arvomaailmaan pohjautuvan harkinnan kehittämistä. Uskonnonopetus on siis ainutlaatuinen mahdollisuus kasvattaa yhteiskunnastamme, globaalista tilanteesta sekä koko luomakunnasta realistisen vastuun ottavia sukupolvia.

■ Karjalan ja koko Suomen
arkkipiispa Leo

sen uskomme ja maailman uskontojen näkemisellä kauneutta välittävinä kaksisuuntaisina järjestelminä voisi olla kauaskantoisia muutosvaikutuksia.

Kun kosmos tulkitaan sisäisessä liikkeessä olevaksi kauneusjärjestelmäksi, se voi vaikuttaa siihen, millaisin asentein, vivahtein ja toimintatavoin kohtaamme pyhät tekstit, kirkon opin, juhlat, kärsimyksen tai ystävyyden. Ortodoksista suhdetta näihin ilmentää himoista vapautuva hiljainen mietiskely ja sen esille tuominen sopivin kielikuvin – ei vain kuten mihin tahansa loogista ajattelua vaativaan asiaan.

Perimmäisen todellisuuden kuvaaminen Pyhänä Kolminaisuutena perustuu pyhien kokemuksen jumalallisen kauneuden ikuisesta harmonisesta kumpuamisesta. Esteettinen herkkyyks eli ihmettely, ylistys ja mietiskely kuvaavat osuvimmin asennoitumista, minkä valoon tietokin olisi asetettava. Herkkyyks on ilmaisullisesti luovaa, kuten isä Serafimin kielikuva konkretisoi: ”Abstrakti ykseys ei voi olla kaunista samalla tavalla kuin kolminkertaisen äärettömyyden ikuinen tanssi.”

Pääsiäisen kirkasta kauneutta ilmentävässä kirkollisessa juhlinnassa osallistumme tuohon äärettömyyden tanssiin. Palvelusten tai vailliseen sisältöön osallistuminen merkitsee muuhun rinnastumattomalla tavalla sisimpäimme muuttumista ja ymmärryksemme mukautumista symboliikan luonteeseen. Näkyvä ja kuuluva riemu ovat kuin huntuja, joiden takaa Jumala on kanssamme.

Kauneus on Jumalan läsnäoloa

Teoksen luettuani olen tähtitieteen professori **Valtaojan** kanssa entistä tiedostavammin samaa mieltä siitä, että maailman todellisuus on tässä ja nyt (Ortodoksiviesti 2/2011). Tieteessä todellisuudeksi määritelty on kuitenkin enintään puolittotuus jumalalliseen Logokseen perustuvasta maailmankaikkeuden rakenteesta.

Keinot olla osallinen Jumalan läsnäolosta ovat toiset kuin katoavan kauniin tutkimisessa. Kauneus etsii ajattelun, sanojen ja näkemisen huntujen läpi sisimmässämme tilaa avautua kysymään: Mitä seuraa, jos alamme mieltää kauneuden kaikessa aineellisessa ja kaikessa henkisessä läsnä olevaksi voimaksi?

■ Esko Nikander

Haettavana sävellysapuraha

Kirkkomusiikin säveltäjät ry. on yhdistys, joka tukee uuden suomalaisen kirkkomusiikin kehitystä ja edistämistä. Yhdistys julistaa haettavaksi 5.000 euron suuruisen apurahan ortodoksisen kirkkomusiikin sävellystyöhön.

Sävellyks voi olla kokonainen ortodoksinen jumalanpalvelus tai pienempi osa jotain jumalanpalveluskokonaisuutta, ja se tulee säveltää sekakuorokokoonpanolle (SATB a cappella). Summa voidaan jakaa 1-3 hakijan kesken riippuen teoksen laajuudesta ja haastavuudesta. Hakijoilta

ei edellytetä aiempia ortodoksia sävellystyöitä. Sävellyksen/sävellykset kantaesittää Kamarikuoro Krysostomos johtajanaan Mikko Sidoroff.

Vapaaamuotoiset hakemukset työsuunnitelmineen tulee toimittaa 31.5.2011 mennessä (postileiman päiväys riittää) osoitteeseen: Kirkkomusiikin säveltäjät ry., c/o Taru Hämäläinen, Mannerheimintie 37 B 33, 00250 Helsinki.

Kirjekuoreen tulee merkitä teksti ”Apurahahakemus”. Hakijoita pyydetään liittämään hakemukseen myös 1-2 aiempaa sävellystyötä sekä mahdollisesti taltiointi. Liitteitä ei palauteta. Lisätietoja voi kysyä Mikko Sidoroffilta, puh. 050 346 1378 tai msidoroff@gmail.com.

Yliopisto luottaa Ortodoksiseen seminaariin

Ortodoksinen teologikoulutus alkoi Joensuun yliopistossa vuonna 1988. Siihen saakka pappeja oli koulutettu kirkon omassa pappisseminaarissa, jonka pappiskoulutus oli opistotasosta ja kanttorikoulutus hieman suppeampaa. Joensuussa koulutus alkoi humanistisen tiedekunnan yhteydessä. Myöhemmin saatiin oma tiedekunta, läntinen (luterilainen) teologia tuli mukaan ja Joensuun ja Kuopion yliopistojen yhdistyttyä vuoden 2010 alussa teologia on yksi osasto filosofisessa tiedekunnassa.

Yhdistynyt Itä-Suomen yliopisto

Opetusministeriön edellyttämää suurempia korkeakouluksiköitä päätyivät Kuopion ja Joensuun yliopistot yhdistymään Itä-Suomen yliopiston nimellä. Yhdistyminen herätti pelkoja enemmän Joensuussa kuin Kuopiossa, missä tarjotaan koulutusta muun muassa lääketieteessä ja farmasiassa. Näitä aloja ei juurikaan tarvitse perustella rahoittajille, kun taas Joensuun ”pehmeät” aineet kuten historia, kielet ja teologia joutuvat jatkuvasti olemaan puolustuskannalla. Ensimmäisenä vuotena Itä-Suomen yliopiston kirjahankintamäärärahat osoitettiin kokonaan Kuopiolle. Joensuusta esillä on näkyvästi pidetty luonnontieteitä, kuten fysiikkaa. Kun yhteiskunta ja erityisesti liike-elämä ovat vahvasti painottuneet luonnontieteisiin, ei humanistisille tieteille ja teologialle ole tulevaisuudessa odotettavissa juurikaan sympatiaa, saati sitten lisärahoitusta.

Uudessa suuryliopistossa on 14 000 opiskelijaa ja liki 3 000 työntekijää. Joka toinen päivä valmistuu yksi tohtori, ja muita tutkintoja suoritetaan vuosittain yli 2 000. Monet työntekijät voivat kuitenkin huonosti. Väkeä on alkanut siirtyä muihin tehtäviin, koska he kokevat kuormittavansa liikaa epäolennaisten asioiden kanssa. Kovassa resurssikilpailussa Joensuun kampuksen pelätään vähitellen häviävän Kuopiolle.

Ortodoksinen teologia on sinne pieninä yksikkönä edellä kuvailtujen muutosten keskellä. Opetushenkilökuntaa on kahdeksan, lisäksi läntisen teologian kanssa yhteiset Raamatun tutkimuksen professori ja lehtori. Vähäisten tutkintomäärien takia ortodoksiseen teologiaan kohdistuu supistamispainetta. Vuoden 2010 päättyessä oli vähällä, että **Serafim Seppälän** hoitama systemaattisen teologian ja patristiikan professuuri olisi lakkautettu. Sama uhka on olemassa aina, kun jokin vakanssi tulee avoimeksi.

Ortodoksinen seminaari

Yliopistokoulutukseen siirryttäessä arkkipiispa **Paavali** ajoi ponnekaasti teologisen tiedekunnan rinnalle oman seminaarin perustamista, koska hän katsoi, ettei yliopisto voi vastata hengellisestä ohjauksesta. Seminaarista tulikin osa kokonaisuutta jo vuodesta 1988 lähtien. Valtio rakensi 1990-luvulla seminaarille oman rakennuksen ja kirkon. Aluksi henkilökuntaa oli pappi ja seminaarin emäntä. Vuonna 2003 saatiin

Rovasti **Rauno Pietarinen** on toiminut pitkään Joensuussa Ortodoksisen seminaarin johtajan ja opettajana. Vaikka koulutus on hyvässä kunnossa, isä Rauno toivoo kirkon ottavan seminaarin kehittämisen vakavasti.

myös kanttorin vakanssi. Lisäys perustui niin kutsutun Ahon II:n työryhmän raporttiin, jossa katsottiin seminaarissa tarvittavan kolme opettajaa. Kolmannellekin olisi tarvetta, sillä kuluvan lukuvuoden työaikakirjapidon perusteella 1600 tunnin vuosityöaika täytyy osaltani maaliskuun lopussa.

Eri yhteyksissä on ongelmana nostettu esille seminaarin ja yliopiston yhteistyön puute. Tämä ei vastaa todellisuutta. Nykyisen osaston johtajan **Matti Kotirannan** samoin kuin edellisen oppiaineryhmän esimiehen **Teuvo Laitilan** kanssa kaikki asiat on saatu hoidettua hyvällä tavalla. Varsinainen ongelma on kuitenkin aivan eriluonteinen. Sitä voisi kuvailla *vahviaksi*. Alkujaan seminaarille kaavailtiin nykyistä suurempaa roolia koulutuksessa. Tämä ilmenee kirkollishallituksen aikoinaan asettaman niin sanotun Korpelan työryhmän raportista, josta ei ole sen ilmestymisen jälkeen kuulunut mitään. Arkkipiispa **Johannes** aikana seminaarista puhuttiin pääasiassa ”asuntolana”, jolla oli oma kirkko. Painopiste oli selkeästi yliopistolla. Seminaarin roolin vahvistaminen 2000-luvulla on aiheuttanut vaivautunutta liikehdintää niin yliopiston kuin kirkonkin puolella.

Valuvian tunnistaminen

Edellä mainitsemani valuvika ilmenee muun muassa esiteltäessä koulutustamme ulkomaisille vieraille. Joitakin asioita mieluusti esitellään, joistakin ei puhuta. Jälkimmäiseen kuuluu opiskelijavalinta, johon seminaari/kirkko ei (enää) osallistu lainkaan. Samoin vaietaan seminaarin varsin rajallisista mahdollisuuksista edellyttää opiskelijoilta muodollisten harjoitusten lisäksi mitään muuta. Jumalanpalveluksiin on osallistuttava kandidaatin tutkintoon 90 tuntia ja maisterin tutkintoon vielä 100 tuntia. Joku opiskelija voi suorittaa liturgiset harjoitukset näyttäytymällä vain silloin tällöin. Aktiivinen osallistuminen jumalanpalveluselämään ei ole vaatimuksena, joten sitä ei voi edellyttää. Vierailevan piispan tai huipputeologin esitelmän kuunteleminen seminaarilla on aina vapaaehtoista, koska osallistumista ei voida edellyttää.

Yliopistolle seminaari on soveltavien harjoitusten tuottaja. Niitä ovat liturgiset, homileettiset (saarna-), pastoraaliset ja seurakuntaharjoittelu. Yliopisto ei suinkaan vastusta, jos kirkko haluaa seminaarilla järjestää muuta koulutusta kirkon tuleville tai nykyisille työntekijöille. Läntisen teologian puolella on soveltavat käytännön harjoitukset järjestetty luterilaisen kirkon kustantaman lehtorin vakanssin avulla. Kun tuon lehtoraatin määräaika päättyy 2013, on epävarmaa, suostuuko luterilainen kirkko sitä enää rahoittamaan. Silloin soveltavat harjoitukset mahdollisesti siirtyvät pois tutkinnosta ja jäävät kokonaan kirkkojen omalle kontrolle. Meillä siihen on tietenkin olemassa valmius, koska seminaari ne nytkin hoitaa.

Yliopisto luottaa vahvasti seminaariin. Kirkkojärjestyksessä kirkon puolelta seminaarin valvontaa edellytetään kirkollishallituksen asettamalta johtokunnalta, kirkollishallitukselta ja piispainkokoukselta. Suurin osa seminaarin toiminnasta on yliopistolle järjestettäviä käytännön soveltavia harjoituksia, joista muodollinen vastuu on yliopistolla. Nyt myös kirkolliskokous haluaa vuosittain erillisen kertomuksen seminaarin toiminnasta.

Luterilainen kirkko edellyttää jo nyt maisterin tutkinnon lisäksi melko laajan pastoraalitutkinnon suorittamista kaikilta niiltä, jotka tahtovat papin virkaan kirkossa. Seminaarin johtokunta on esittänyt piispainkokoukselle vastaavan, mutta huomattavasti suppeamman opintokokonaisuuden aloittamista seminaarilla. Se suoritettaisiin opintojen kuluessa ja sisältäisi piispainkokouksen hyväksymän opetussuunnitelman mukaisia aineita, muun muassa johtamista.

Seminaarin kehittäminen

Kirkolliskokous päätti vuonna 2008 seminaarin sisäisestä ja ulkoisesta arvioinnista. Vuoden 2009 aikana seminaari laati itse projektisuunnitelman laatuhankkeeksi vuosille 2010–2011. Samana vuonna kirkolliskokous myönsi vuoden 2010 budjetissa määrärahan kyseiselle hankkeelle. Projektiryhmässä oli edustettuna seminaarin lisäksi yliopisto, seurakunnat ja opiskelijat. Johtoryhmänä toimii seminaarin johtokunta, jonka puheenjohtaja arkkipiispa **Leo** on. Pian projektiryhmässä todettiin, että kaupallisen maailman laatukriteerit eivät sellaisenaan tee oikeutta teologikoulutukselle vaan sopivat kriteerit löytyvät kirkon omasta perinteestä. Projektiryhmä katsoi, että pelkkä toimintaprosessien kuvaus laatukäsikirjassa riittää yliopistolle, jonka ”alihankkijana” seminaari toimii. Seminaarin varsinainen asiakas on kuitenkin kirkko hiippa- ja seurakuntineen. Siksi laatua oli tarkasteltava kirkon kannalta. Varsinainen kysymys olikin, kuinka arvioida valmistuvien teologien pastoraalisia, hengellisiä, sosiaalisia ja johtajaominaisuuksia. Näistä seminaarin voidaan katsoa olevan vastuussa, mutta ei niinkään yliopistolle (johon suuntaan seminaari tekee ”varsinaisen” työnsä) vaan kirkolle. Yliopisto katsoo vastaavansa vain akateemisesta tasosta. Itse asiassa yliopiston tehtävä on tuottaa mahdollisimman monta tutkintoa mahdollisimman nopeasti.

Teologisten koulujen laatujärjestelmä

Laatukriteerien muotoilemiseen ei ortodoksisesta teologiasta löytynyt valmista mallia. Seminaari olikin yhteydessä Venäjän kirkon teologikoulutuskomitean varapuheenjohtajaan, Pyhään Vladimirin seminaariin (New York) ja Kreetan ortodoksisen akatemiaan. Syyskuussa 2010 näiden edustajat kokoontuivat Joensuuhun arkkipiispa Leon siunauksella pohtimaan, mitä on laatu ortodoksisessa teologikoulutuksessa. Kysymys koettiin tärkeäksi koko ortodoksiselle maailmalle ja erityisesti Venäjän suurelle kirkolle, joka on parhaillaan uudistamassa koko teologista koulutustaan. Laadun seuraamisen katsottiin edellyttävän selkeää strategiapaperia. Arvioinnin taas nähtiin kuuluvan toisille kouluille, koska kirjattujen tavoitteiden toteutuminen on todennettava paikan päällä vertaisarviointina. Seuraava vaihe sovittiin vuoden 2011 puolelle, ja silloin mukaan tulisivat Moskovan hengellinen akademia ja Tessalonian yliopisto. Näin alkoi muodostua ortodoksisten teologisten koulujen laatujärjestelmä – suomalaisten aloitteesta. Vuoden 2010 kirkolliskokous ei kuitenkaan myöntänyt määrärahaa seminaarin kaksivuotisen laatuhankkeen toiselle vuodelle. Kirkon strategiaa seuraava kaikkien projektisääntöjen mukaan edennyt, asianmukaisesti dokumentoitu, seminaarin johtokunnan (johtoryhmän) siunaama, kansainvälistä kiinnostusta herättänyttä projektia

ei ilmeisesti pidetty tärkeänä. Syksyllä 2011 suunniteltu keskeisten teologisten oppilaitosten kokoontuminen järjestetään Suomen asemesta Venäjällä.

Kirkolliskokouksessakin ollut kirkon koulutustyöryhmän mietintö kaavailee kirkkomme kahdelle koulutuslaitokselle, Ortodoksiselle seminaarille ja Valamon kansanopistolle merkittävää tehtävää työntekijöiden täydennyskoulutuksessa. Tämä on luonnollinen linjaus. Teologisesti koulutettujen työntekijöiden osalta täydennyskoulutuksesta vastaisi seminaari ja muiden osalta Valamon kansanopisto. Kirkon noin 200 työntekijää jakaantuvat sopivasti puoliksi teologisesti koulutettuihin ja muihin.

Opiskelijan osa

Yliopiston laatuajattelussa opiskelija on asiakas. Ortodoksisen seminaarin kannalta taas kirkko on asiakas, jolle seminaari muovaa yliopiston kouluttamista opiskelijoista työntekijöitä. Seminaari pyrkii olemaan opiskelijoiden tukena niin ulkoisesti (asuminen, ateriat) kuin hengellisesti (hengellinen ohjaus, jumalanpalvelukset). Silti varsin moni keskeyttää opintonsa. Voimissaan on myös ajatus ”etäopiskelusta”. Moni varsinainen opiskelija ilmoittaa opiskelevansa etänä. Kun se osoittautuu mahdolltomaksi, voi opiskelu jäädä kokonaan. Siinä on kuitenkin mennyt yksi opiskelupaikka joltakin, joka olisi ollut halukas oikeasti opiskelemaan. Kovasta kuormituksesta kärsivät ainakin kirkkomusiikin opiskelijat, joista tosin useampi suorittaa samanaikaisesti toista musiikin tutkintoa ammattikoulussa. Seminaarin näkökulmasta on ymmärrettävää, mutta ei hyväksyttävää, että moni opiskelija tiukan paikan tullen tinkii juuri jumalanpalveluksista.

Opiskeluun kuluu tavallisesti viisi tai kuusi vuotta. Näinkin pitkän ajan irrottaminen opiskeluun kertoo todellisesta sitoutumisesta kirkon työhön. Sen vuoksi monia teologian opiskelijoita hämmentää ja puhuttaa tapa, jolla kirkossamme edelleen vihitään ja toimiin nimitetään muulla tavoin pätevyityneitä henkilöitä. Kirkkojärjestys edellyttää piispainkokouksen päättämiä lisäopintoja muualla teologian tutkinnon suorittaneille, mutta sellaisista ei ole kuultu.

Opiskelijat herkästi reagoivat erilaisiin asioihin seminaarilla. Yliopistolla kohtaamistaan selkeistäkin vääryyksistä he taas vaikenevat. Joskus ristiriitaa aiheutuu seminaarilla siitä, että seminaarilla on todellakin kirkon puolelta laajempi vastuu, kuin mitä annetut keinot antaisivat ymmärtää.

Koulutus hyvässä kunnossa

Koulutus on hyvässä kunnossa. Tulevaisuudessa toivon kirkon ottavan seminaarin kehittämisen vakavasti. Täydennyskoulutuksessa seminaarin tulee olla keskeisessä asemassa. Myös kirkkomme kehittämistehtäviin seminaari ja sen yli 60 opiskelijaa yliopiston kanssa tarjoavat merkittävän resurssin. Koulutuksen ortodoksisen identiteetin kannalta kansainvälinen yhteistyö on välttämätöntä. Ekumeniakasvatus on luonteva osa ortodoksien ja luterilaisten yhteiseloja teologikoulutuksessa.

Kaikista tärkeintä on kuitenkin ortodoksisen elämäntavan opettaminen; ei venäläisen tai kreikkalaisen ortodoksian vaan sen totuuden, jota kirkkomme on Suomessa jo kauan kantanut. Kirkkomme tie on kulkenut rakastetun arkkipiispan **Hermanin** johdolla läpi sotien jälkeisten vaikeiden jälleenrakennusvuosien. Sama tie jatkui aina muistettavan arkkipiispa Paavalin johdolla merkittävään liturgiseen ja hengelliseen elpymiseen. Sille tielle seminaari ohjaa opiskelijoitamme.

■ Isä Rauno Pietarinen

Siinailla

kivetkin rukoilevat

Hengellinen matkakertomus

Mitä korkeammalle kapusin beduiinisauvoineni, sitä pienemmäksi koin itseni, kirjoittaa matkastaan **Leena Tolkki-Tammi.**

Lepotauko matkalla Johannes Siinailaisen erakkomajalle. Tien vasemmalla puolella matkamme johtajat äiti Kristoduli ja Arja Friman, oikealla puolella Elizaveta Kortelainen, Tuuli Santakari, Eija Korpivaara, Hannele Rannisto, Eija Forsvik, Eeva Salonen ja Leena Schmidt.

Auringon noustessa ympärilläni avautui sanoinkuvaamattoman majesteettillinen Siinain erämaa. Aurinko hehkui pilvien takaa punaisena viiruna ja valaisi upeasti vuorten huiput. Kulkijan oli pakko tuntea omat rajansa. Juuri tällä vuorella Mooses oli viettänyt 40 päivää ja yötä Jumalan silmien alla, juuri täällä hän oli vastaanottanut laintaulut.

Meitä oli kymmenen naista. Lintulan nunna **Kristodulin** ja Luostari- ja kulttuurimatkojen **Arja Frimanin** johdolla lähdimme pyhiinvaellusmatkalle Siinaile Pyhän Katariinan luostariin marraskuussa 2010. Äiti Kristoduli valmisteli meitä tavallisuudesta poikkeavaan rettiintiin, jolla ei olisi tarkkaa ennakkosuunnitelmaa tai valmista päiväohjel-

maa: ”Katsotaan, mitä Jumala tahtoo lähettää siunaukseksemme. Siellä erämaassa Jumalan pyhyys tuntuu voimakkaasti.”

Kohtasimme ohjaajavanhuksemme

Äiti Kristoduli oli jo etukäteen kyselyt, olisiko Siinailla ohjaajavanhukseja tai erakkomunkkeja. Hän oli saanut kuulla

miksi peitettyjä puulaatikoita. Ne sisälsivät beduiininaisten taidokkaita käsitöitä. Rukousnurkkauksessa katse pysähtyi kauniiseen Johannes Venäläisen ikoniin. Istuimme lepäämään ja kuuntelemaan. Beduiinipulainen tarjoili meille hienonmakuista yrttiteetä ja tunsimme olevamme juuri siellä, missä meidän pitikin olla.

Näin löysimme isä Moseksen, josta tuli ohjaajavanhuksemme. Häntä ympäröi ihmeellinen rauha. Isä Moses kertoi aloittaneensa erakkoelämän viisitoista vuotta sitten. Siinaille hän oli tullut 47-vuotiaana. Sitä ennen hän oli ollut etsijä, tutkinut idän uskontoja, joogaakin, mutta ei ollut löytänyt rauhaa. Kerran rukoillessaan Jumalaa suuren tuskan ja epäuskon vallassa hän oli saanut sellaisen ilon kokemuksen, että koko hänen elämänsä muuttui ja hän löysi oman tiensä. ”Ilman Jumalan kutsua ei pysty elämään erakkona”, hän kertoi.

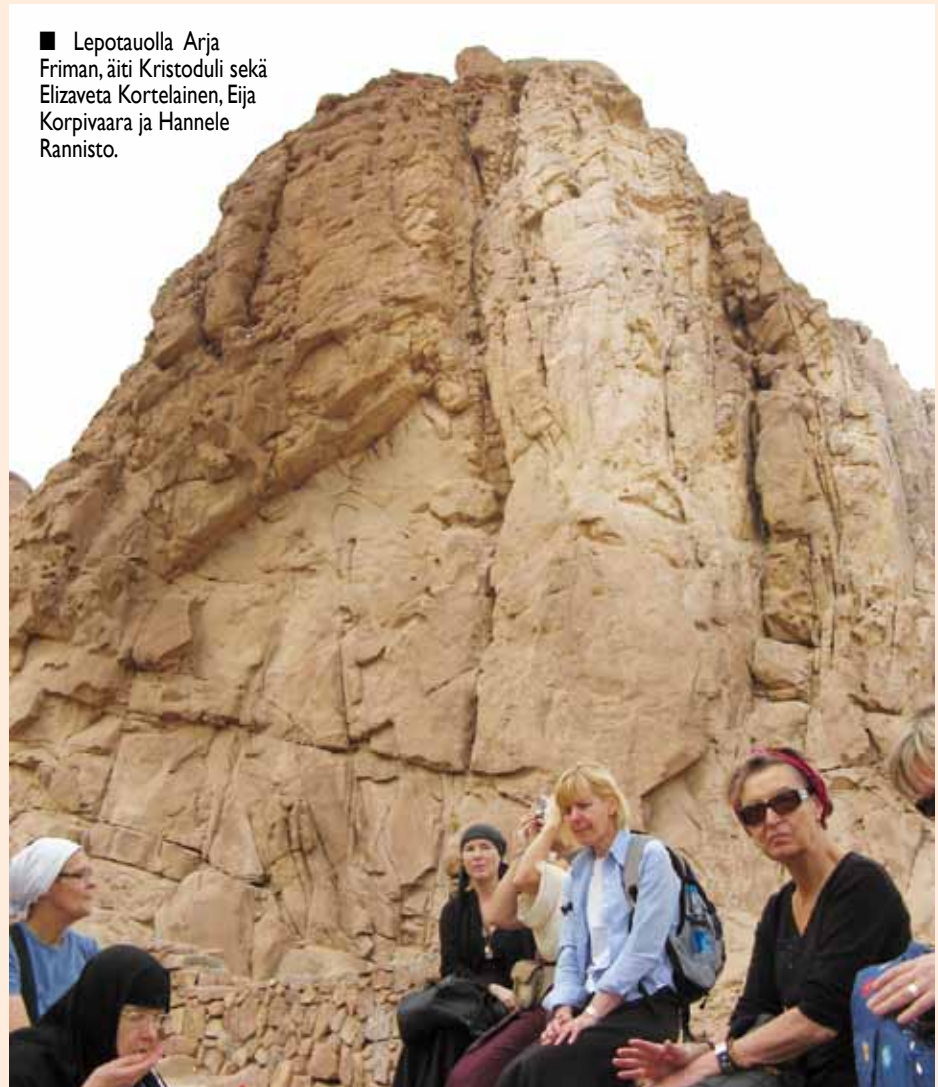
Sydämen puhdistaminen tärkeää

Pyysimme ohjeita ja kyselimme, ja vanhus Moses vastasi meille:

Miksi Jumala sallii pahan? Jumala antoi ihmiselle vapaan tahdon; vapaa tahto on niin yksilöllä kuin kansoillakin. Ihminen valitsee itse pahan. Kristityn tulisi ottaa vastuu kaikesta, mitä hänelle tapahtuu. ”Jokainen on syyllinen ja jokainen saa oikeudenmukaisen tuomion.”

Sydämen puhdistaminen on tärkeää. Meidän ei pidä kerätä harteillemme maailman murheita. ”Valittava asenne on jo lankeemus, mutta Jumala ottaa vastaan katumuksen viime hetkelläkin. Jumala lähettää rakkautensa kaikille ja kaikkialle maailmassa.” Suuri osa ihmisistä on tietämättömiä; suurin

■ Lepotauolla Arja Friman, äiti Kristoduli sekä Elizaveta Kortelainen, Eija Korpivaara ja Hannele Rannisto.

heitä olevan, mutta ainuttakaan nimeä ei ollut tiedossa. Heti ensimmäisenä päivänä aamupalveluksen jälkeen lähdimme beduiinipojan opastamina kiipeämään kohti vuoren rinteelle rakennettua erakkomajaa.

Isä Moseksen majasta avautui upea näkymä laaksoon ja vuorelle. Keljan etuosa oli kuin avoin, kodikas terassi, jossa oli puolimpyrässä kudonnaisin istui-

Pyhän Katariinan luostari; äiti Kristoduli lukee kiitosrukousta, kuuntelijana Elizaveta Kortelainen.

Siinailla kivetkin... ▶

osa kristityistäkin on väärässä ja suurimmat pahuudet ovat kristittyjen aikaansaamia.

”Peruskivet kristityn tiellä ovat oikea mielenlaatu ja rukous.” Rukous saa aikaan ihmeitä, mutta hyvä asenne, hyvä ajatus auttaa kaikkia ihmisiä. Oikeaa asennetta ja mielenlaatua voi pyytää rukouksessa. ”Ilo tulee Jumalalta. Jumala on kaikki ja kaikkialla.” Ei pidä luulla rakastavansa enemmän kuin Jumala. Eivät lapsesi ole sinun vaan Jumalan; vanhemmat ovat lastensa holhoajia. Joskus vanhempien rakkaus jopa tuhoaa lapset. Oikea asenne ei ole huolestua ja olla epätoivoinen esimerkiksi lasten vuoksi, vaan meidän tulee rukoilla heidän puolestaan ja uskoa, että Jumalan armo pelastaa.

Jumala haluaa pelastaa kaikki. Tapanamme on mitata hengellisyytämme sillä, kuinka paljon rukoilemme. Tärkeintä ei kuitenkaan ole rukouksen määrä, vaan se, että meistä tulee oikeita ihmisiä – sellaisia kuin pitää. Se antaa oikeuden

rukoukseen ja armoon.

On otettava vastuu kaikesta, mitä elämässä tapahtuu, eikä pidä syytellä muita tai jopa Jumalaa. Tehty paha jää elämään ja tulee vastaan aikanaan samoin kuin tehty hyväkin. Tämä koskee paitsi yksilöitä myös kansoja ja instituutioita. ”Entäpä, jos katu ja käy synnintunnustuksella?” kysyi joku. Silloin katoaa syällisyys, paha kuitenkin jää, mutta sen kohtaa paljon pienempänä. Kun sisäistää tämän, saa rauhan.

Ihmistä uhkaavat tietämättömyys, unohtus ja velttous. Tietoa on kerättävä vähän samaan tapaan kuin mehiläinen hunajaa. Löytämään oivalluksia tulisi kirjoittaa muistiin koko elämän ajan, sillä unohtaminen on suuri uhka. Toisto on välttämätöntä.

Tähän tapaan vanhus Moses puhui meillemme ensimmäisenä päivänä. Luettavaksemme hän suositteli Raamattua ja isä Porfyrioksen valoisia opetuksia. Ne yksistäänkin riittävät kristityille, hän sanoi. Hyvästelimme hänet, saimme siunauk-

sen. Emme ehtineet edes takaisin luostariin, kun jo päätimme ennen kotiinlähtöä käydä vielä tapaamassa ja hyvästelemässä isä Mosesta.

Pyhä Katariinan luostarikin opettaa

Pyhän Katariinan luostarissa on kirkas ja rauhallinen tunnelma. Aamulla palvelukset alkavat noin neljän aikaan ja jatkuvat seitsemään. On koskettavaa kuunnella munkkien yksinkertaisen harrasta laulua kynttilöiden valossa, kunnes päivänvalo vähitellen tulvii ikkunoista ja avartaa kirkon. Ehtoopalvelus on neljältä iltapäivällä, ja usein sen jälkeen pyhän Katariinan reliikit tuodaan kunnioitettaviksi. Muistoksi tästä tilaisuudesta mekin saimme perinteiseen tapaan sormuksen, joka kertoo pyhän Katariina Kristus-lapselta saamasta sormuksesta.

Luostari sijaitsee noin 1600 metrin korkeudella Siinainvuoren juurella ja on kolmen uskonnon – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin – pyhä paikka. Se on rakennettu paikalle, missä Jumala ilmestyi Moosekselle palavassa pensaassa. Se on vanhin jatkuvasti toiminnassa

ollut kristillinen luostari: munkit ovat kilvoitelleet alueella jo 300-luvulla. Luostari on säilynyt tuhoilta, sillä se on saanut aikojen saatossa suojeluskirjan monilta korkea-arvoisilta vaikuttajilta, kuten profeetta Muhammedilta ja keisari Napoleonilta. Siellä onkin mittaamattoman arvokkaita pyhiä esineitä, upeita ikoneita ja Vatikaanin jälkeen maailman suurin kokoelma erikielisiä koodekseja ja käsikirjoituksia. Luostarin igumeni on maailman pienimmän kirkkokunnan eli Siinainvuoren arkkipiispa. Hän ei kuitenkaan ollut luostarissa vierailumme aikana.

Pyhän Katariinan luostari opettaa todellista suvaitsevaisuutta, sillä siellä muslimibeduiinit palvelevat luostaria ja ovat palvelleet uskollisesti satojen vuosien ajan. Aikoinaan keisari Justinianus asutti Siinaille Anatoliasta parisataa kristittyä beduiiniperhettä tekemään työtä luostarissa. Heidät pakkokäännyttiin islamiin myöhemmin. Kuitenkin tänäkin päivänä näistä perheistä polveutuvat beduiinit työskentelevät uskollisesti luostarissa ja ovat valmiit myös puolustamaan sitä hädän tullen.

Yllättäen erään ehtoopalveluksen jälkeen luostarin entinen varajohtaja isä Pavlos kutsui meidät vieraikseen ja kertoi luostarin vaiheista ja vierailijoista. Pyytäessämme häneltä hengellisiä ohjeita hän korosti isä Moseksen tavoin oman asennoitumisen ja mielenlaadun tärkeyttä ja antoi käytännöllisiä neuvoja:

Mieli pitäisi puhdistaa ja oppia tulkitsemaan asiat oikein päin. Jos esimerkiksi naapurin kelja on sekaisin, on parempi ajatella hänen olevan niin keskittynyt hengelliseen kilvoitteluun, ettei edes huomaa maallisia asioita. Jos taas jonkun kelja on viimeistä piirtoa myöten siisti ja järjestyksessä, voi ajatella puhtaan keljan kuvastavan kilvoittelijan puhdasta sydäntä.

Suomalaistenkaan ei pidä olla huolissaan, vaikka ortodokseja on maassa niin vähän. Kristus ei tarvitse työhönsä suuria joukkoja.

Matka Mooseksen vuorelle on matka omaan itseän

Kaikkina aikoina juuri Horeb, Jumalan vuori, 2285 metriä korkea Mooseksen

■ Miten kiivetä Mooseksen vuorelle? Eija Korpivaara, Eeva Salonen, Leena Schmidt, äiti Kristoduli ja Hannele Rannisto suunnittelevat.

■ Arja Friman, Elizaveta Kortelainen, isä Moses ja äiti Kristoduli, taustalla Eija Korpivaara ja Eeva Salonen.

■ Erakkomaja laaksosta nähtynä, terassilla beduiinipalvelija.

■ Retkipolulla Elizaveta Kortelainen edellä ja Eija Forsvik perässä.

Siinailla kivetkin...

vuori, on vetänyt puoleensa pyhiinvaeltajia, hengellisten portaiden kiipeäjiä. Erämaan karussa jylhydessä ja avarassa yksinäisyydessä monet kilvoittelijat ovat tunteneet pyhyden kosketuksen, päässeet lähelle Jumalaa ja saaneet vastauksen etsintäänsä. Tiedetään yli 180 tunnetun pyhän kilvoitelleen Siinailla, ja siellä on kilvoitellut varmasti monta sellaista-kin pyhää, jotka vain Jumala tuntee.

Valmistauduimme kiipeämiseen. Olimme jo toisena päivänä käyneet luolassa, jossa Johannes Siinaillaisen kirja Portaat on syntynyt ja sen kirjoittaja kilvoitellut. Luolan ikkuna-aukosta näki vuorelle johtavat kallioportaat, ”jumalallisen nousun portaat”. Niitähän kirjan mukaan on 30 ja ylimpänä on Jumala; Jumala on rakkaus.

Kolmantena päivänä puolenyön aikaan pilkkopimeässä lähdimme kiipeämään reppu selässä, beduiinisauva toisessa ja taskulamppu toisessa kädessä. Sauva osoittautui hyvin hyödylliseksi, sillä paikoin kivet olivat liukkaista. Emme vuokrannet kameleita, sillä halusimme kiivetä omin voimin, ponnistella ja ehkä voittaa itsemme. Oppaamme oli paikallinen 19-vuotias beduiinuorukainen, joka auttoi huomaavaisesti kaikkia. Välillä pysähdyimme lepäämään ja juomaan teetä tai kahvia öljylampun valaisemassa luolakahviossa, mutta emme paljon puhelleet. Pimeys oli juhlallista, sillä ympärillä

rillä vallitsi syvä hiljaisuus. Taivas oli kuin mustaa samettia ja tähdet tuikkivat lähellä suurina ja kirkkaina; välillä tähdenlennot pysähdyttivät. Päästyämme ylemmäksi näimme alarinteillä kuin kiillotomatoja, ylös kiipeäviä pyhiinvaeltajajonoja. Loppunousu oli jyrkkää kiipeämistä: 750 kiviporrasta. ”Aivan kuin Jeesuksen rukouksen harjoittamista varten”, sanoi äiti Kristoduli.

Mitä korkeammalle kiipeää, sitä pienemmäksi tulee. Perillä lauloimme kirkon portailla kiitosakatistoksen Jumalanäidille. Huipulla oli viileää ja pimeää neljän aikaan aamulla; aurinko nousi kuuden maissa. Kun aurinko nousee ja valaisee silminkantamattomiin avautuvaa aavikkomaisemaa ja vuorten huiput värjäytyvät upeisiin sävyihin, ihmisen on pakko tiedostaa rajansa. Jokin liikahtaa sisimmässä ja jotakin ehkä muuttuu...

Takaisin luostariin laskeuduimme päivänvalossa ja näimme joka puolella kaikenikäisiä ja kaikkennäköisiä vaeltajia, kaupustelijoita ja kameleita ratsastajineen. Palasimme luostariin ja tulimme taas itsemme kokoisiksi. Kaikkiaan matka oli kestänyt yhdeksän tuntia. Mieli oli hyvä väsymyksestä huolimatta. Olimmehan jaksaneet... Oli kevyt hengittää.

Jumalan tie on vailla loppua

Lähtömme aattopäivänä vaelsimme hyvästelemään isä Mosesta. Hän otti meidät vastaan kuin rakkaat ystävät, tarjosi hienonmakuista yrттiteetää ja jatkoi sii-

tä, mihin olimme edenneet ensimmäisellä kerralla:

Ihmisen on otettava vastuu teostaan. Tehdessään syntii Jumalan edessä ihminen menettä ilonsa ja rauhansa. Murhe näkyy kasvoilla eikä sitä voi peittää. Kerran luokseni tuli kreikkalainen pappi, jonka kasvoilla oli murheellinen ilme. Sanoin hänelle: ”Toimitimmepa kuinka monta liturgiaa hyvänsä, ne eivät meitä hyödytä, ellei asenteemme ole oikea.” Tämä paikka on täynnä pyhän hengen armoa, ja moni on löytänyt uuden alun täällä. ”Siinailla kivetkin rukoilevat”, sanoi vanhus Paisioskin. Tärkeää on, mitä pyydämme Jumalalta. Vanhus Paisios oli täällä kolme vuotta, ja sadat muut paisiokset ovat kilvoitelleet täällä; monet ovat päässeet uuteen alkuun. Surumielisellä papillakin oli suuri synti sydämellään, mutta hän vapautui siitä ja sai uuden alun.

Emme silti ole täydellisiä, vaikka meillä olisi pari kolme oikeaa asennetta. ”Jumalan tie on vailla loppua”, totesi jo Gregorios Nyssalainen. Jumalan tiehen ei väsy koskaan, sillä noustessamme korkeammalle aina avautuu uusia näköaloja. Aadam ja Eeva menettivät hengellisen ilon asettuessaan Jumalaa vastaan. Meidän tulee varoa, miten käytämme pyhät lahjat. Jumala ohjaa meitä oikeaan. Mooses

■ Näkymä erakkomajalta laaksoon.

■ Erämaan ruusu tuoksui ihanasti. Isä Moses ja äiti Kristoduli eron hetkellä ennen kotiinlähtöä.

tahtoi nähdä Jumalan, mutta näki Jumalan takaapäin; vain vastustajat käyvät vastaan. Uskovat ovat Jumalan seuraajia.

Tärkeä asia hengellisessä elämässä on luopuminen. Se vapauttaa, mutta siihen tarvitaan suurta kilvoitusta. Kuitenkin meidän tulisi olla hyvällä tavalla itseriittoisia, etteivät toiset pääsisi ohjailemaan meitä mielensä mukaan. Tärkeää on sekin, ettei aina vaadi oikeuksiaan, vaikka tulisikin loukatuksi.

Miten sitten tulisi suhtautua omiin synteihinsä? Syntejä ei voi muistella koko ajan, koska silloin ei voi olla iloa. Välillä omatunto kuitenkin muistuttaa niistä kuin haava tai pistos. On hyvä pysyä Kristuksen lähellä rukoillen ”Herra, auta lähimmäistäni ja hänen esirukouksensa tähden auta minuakin.” Kaikkihan olemme tavallaan osa toinen toistamme ja toivomme kaikkien pelastuvan.

Koen Kristuksen läheisyyden ja iloitsen. Samalla tunnen myös synnin voiman, sillä olen langennut ihminen Aadamin jälkeläisenä, osallinen hänen ilostaan ja osallinen hänen murheestaan. Mutta me kristityt olemme osallisia Kristuksesta, uudesta Adamista. Toivoni on kokonaan siinä, mitä Kristus on tehnyt hyväkseni. Toivoni on usko Kristuksen lupaukseen: ”Jos uskotte minuun, pelastutte.” Koetan joka päivä löytää

Kristuksen.

Jumalan suurta viisautta on se, etteivät kaikkein pyhimmätkään ole synnittämiä. Kun ihminen edistyy, jokainen Kristusta murehduttava asia on hänelle synti. Mitä lähempänä Kristusta olemme, sitä herkemmin tunnemme.

Miten voi auttaa katkeroitunutta? Se, joka on jatkuvasti katkera, ei ole puhdistanut omaatuntoaan synnintunnustuksella. Synti tuo katkeruutta. Emme pysty tekemään paljon katkeroituneen hyväksi, ellei hän itse kadu. Vaara on siinä, että otamme auttajana kantaaksemme hänen toivottomuutensa taakan ja saamme itsellemekin psyykkisen vamman, trauman. Katkeroitunut ihminen ei tahdokaan tulla lohdutetuksi, sillä hän ei usko. Hänen puolestaan voi rukoilla, mutta ei pidä antautua pitkiin keskusteluihin ja väittelyihin.

Kiitimme isä Mosesta hänen vieraanvaraisuudestaan. Kun joku meistä sanoi, että hänen opetuksensa teki meidät onnellisiksi, hän vastasi kauniisti, että hänet teki onnelliseksi meidän läsnäolomme. Äiti Kristoduli sanoikin, että olimme siellä kuin paratiisissa. Isä Moses kertoi rukoilleensa ja rukoilevansa meidän jokaisen puolesta. Portilla eron hetkellä hän ojensi kasvattamansa vaaleanpunaisen ruusun äiti Kristodulille.

Karun erämaan ruusu tuoksui

ihanasti. Me saatoimme vain sydämesämme arasti aavistella sen pyhää viestiä.

Lähdön juhlaa

Viimeisenä aamuna osallistuimme neljännen kerran liturgiaan kirkossa, joka oli tullut jo meille läheiseksi. Sanoja ei tarvittu, pieni kyynelkarpalo silmäkulmassa kertoi kaiken. Olimme kiitollisia.

Isä Moseksen lisäksi meidät oli johdatettu kuin sattumalta tapaamaan myös kolmea Siinailla kilvoittelevaa erakkonunnaa. Ihmeellisesti heistä säteili ilo. Yllättäen paljastui, että nunna Maria Magdalena ja äiti Kristoduli olivatkin ennestään tuttuja... mutta se onkin jo toinen tarina.

”Kaikki odotukset ylittyivät”, sanoi äiti Kristodulikin matkastamme. Suuri kiitos kuuluu hänelle, sillä matkalla melkein luuli osaavansa kreikkaa, niin elävästi opetukset kääntyivät suomeksi. Hänen omat luentonsa liittyivät samoihin teemoihin kuin erakkoisien ja -äitien opetukset: yhä uudelleen nousivat esiin rukous ja sydämen puhdistaminen, ilo ja rakkaus, luopuminen...

Järjestyikö kaikki aivan itsestään? Tähän kysymykseen saa vastata Siinailla kilvoitellut isä Paisios: ”Meidän ihmisten tulee tehdä se, mikä on inhimillisesti mahdollista, ja jättää Jumalan käsiin kaikki muu, mikä ylittää voimamme.”

■ **Leena Tolkki-Tammi**

■ Isä Moses saattoi meidät portille ensivierailun jälkeen.

■ Aurinko nousee, päivä koittaa Mooseksen vuorelle

Sopeutumista papin työn arkeen

Siihen aikaan, kun isä television osti, televisiossa pyöri mustavalkoinen mainos, joka kertoi tiilitalossa asuvan onnellisen – ja ellei nyt onnellisen – niin ainakin tyytyväisen perheen.

Isä **Jyrki** ja **Soili Penttonen** eivät asu tiilitalossa, vaan Helsingin Kalliossa, kerrostalossa. Koti tulvii kirjoja ja vinyyleitä, joiden joukossa hyppii hilpeästi musta kissa nimeltään Piki. Tyttäret **Irene** ja **Silja** ovat jo aikuisia, mutta perhe on silminnähdyn sekä onnellinen että tyytyväinen.

Isä Jyrki Penttonen toimii tällä hetkellä Helsingin ortodoksisen seurakunnan Itä-Helsingin toiminta-alueen pappina ja Soili Penttonen, koulutukseltaan teologi hänkin, Helsingin hiippakunnan sihteerinä.

Kun tammikuun viimeisen päivän tilana istumme puhelemassa, kaupittelen isä Jyrkille ja Soilille, jota isä Jyrki kutsuu Sofiaksi – ja syystäkin, sanon – määritteeksi ihanteellista perhettä. Soili pikkuisen kuivasti korjaa puhuvansa mieluummin tasapainoisuudesta. Totta onkin, että sen käsityksen niin pariskunnasta kuin koko tämän papin perheestä saa.

Arki – tasapainoa vai tasapainottelua?

Vaan arki se on tasapainoisessakin papin perheessä.

– Mikäs meitä erottaa tavallisesta avioparista? isä Jyrki hämmästelee. – Ollaanko me tavallisia? Mehän ollaan tahoillamme Facebookissa, nukutaan samassa sängyssä, on yhteiset lapset ja yhteinen kissa... niin, ja yhteinen asunto-velka.

– Epämääräiset työajat, Soili kommentoi. – Ei koskaan yhteisiä aterioita.

– Ai, niinhän se onkin, isä Jyrki huomaa.

Mutta sitten vakavoidutaan.

Isä Jyrki miettii, että vaikka pappi rakastaa laumaansa sydäntään myöten, niin jollakin tavoin seurakunta ei muista, että papilla on myös oma perhe – pappia käytetään niin paljon kuin hän vain on käytettävissä.

– En mie nyt sano, että se riittää

pappia... Vaan on se papin omalla vastuulla, että jostakin täytyy lohkaista aika perheelle. Mutta on se perhettä kuluttava elämäntapa – avioliittoon vihkiminen on ihan eri juttu; papputeen vihkimisen jälkeen alkaa aivan toisenlainen aika.

Soili jatkaa, että perheen on pakko hyväksyä papillisen elämän ehdoilla eläminen.

– Jos perhe ei ymmärrä eikä voi joustaa, niin elämä ei ole helppoa. Perheen täytyy olla mukana – muuten syntyy kaksi eri perhettä yhden perheen sisällä.

Helppoahan se ei ole, sillä ”papin elämästä” seuraa esimerkiksi tietty kookaainen varpaillaanolo ajankäytön suhteen.

– Mitään ei voi suunnitella kovin pitkälle, ei lyödä lukkoon ystävien tapauksia, kun ei edes omille lapsille voi varmasti luvata tärkeäänsä tapahtumaan osallistumista. Kun loma on tulossa, uskaltaa melko varmasti tehdä suunnitelmia, mutta aina niitäkään suunnitelmia ei uskalla lyödä täysin lukkoon. Perheen pitää vain totutella tekemään joitakin juttuja itsekseenkin, tottua siihen, että perheen isä toteaa: ”Auto ei ole nyt käytettävissä – enkä miekään.”

– Mie muistan Rovaniemeltä semmoisen tapauksen, että kerran oltiin Sofian kanssa lähdössä kuuntelemaan **Davea** – se ois ollut miun elämän ensimmäinen ja viimeinen kerta. Ollaan takit päällä lähdössä, kun puhelin soi ja mie mietin, että vastaanko. Vastasin. Lapin keskussairaalaan soitettiin, oli kuoleva ihminen... Ei muuta kuin papin rytkyt niskaan. Kai se Dave oli siellä soittanut...

Eikä se ole ainoa kerta, kun omat menot ovat jääneet sikseen.

Papin perhe ja lapset

Penttosen perheen tasapainoisesta suhteesta isä Jyrki antaa suuren kiitoksen Sofialleen.

– Siitä mie olen onnellinen, Soili kertoo, että meidän työtöt olivat jo aika isoja, kymmenen vuoden molemmin puolin, kun isä Jyrki vihittiin papiksi. Sitä ennenhän hän oli uskonnonopettajana, oltiin välillä täällä Helsingissäkin ensimmäistä rupeamaa.

Mutta hän jatkaa:

– En voi olla ajattelematta niitä papin perheitä, joissa lapset pienestä alka-

en tottuvat siihen, että isä ei ole lähes koskaan kotona. Eräs ystävämme, papin tytär, kertoi, ettei ollut isää lapsena paljon ollenkaan nähnyt.

Lisäksi hän miettii, että kaikille ihmisille ei sopeutuminen papin elämään ole itsestäänselvyys, että on paljon sellaista, mitä ei kykene hyväksymään. Ja hän ottaa esille myös toisesta kirkosta tulleen ortodoksisen papin puolison, joka tavallaan on joutunut ”pakkoliittymään” ortodoksisen kirkkoon. Hän pohtii, että olisi mielenkiintoista tietää, miten kirkkoon liittyminen on sujunut käytännössä ja missä määrin asia on aiheuttanut ristiriitoja, avioeroja tai muita ongelmia.

– Tällöisissä tapauksissa joustaminen papin työtehtävien mukaan on varmaan paljon raskaampaa, kun vielä ottaa huomion, että joutuu mukautumaan täysin toisenlaiseen elämään, mitä itse on ajatellut, hän miettii.

– Papin lapset sitten, hän jatkaa, – muistelen omasta nuoruudestani, miten me heitettiin huulta, että papin lapset on pahimpia kaikessa. Nyt kun sitä ajattelee, ehkä se oli kuin avunhuuto, että hei, mekin ollaan olemassa! Halu näyttää, että ollaan ihan tavallisia nuoria eikä pelkästään papin lapsia.

Isä Jyrki kertoo perheessään olleen sanaton sopimus, että kirkkoon menään, siitä ei keskustella, piste. Mutta:

– Niin oli tiettyyn ikään asti. Kun lapset myöhemmällä iällä eivät ihan joka kerta jaksaneet lähteä tai niitä ei huvittanut, me onnistumme mielestäni antamaan riittävästi löysiä. Varmasti niille ei ole tullut sellaista kokemusta, että vanhemmat virkansa puolesta pakottavat tiettyihin kuvioihin – ja siksi niillä varmasti onkin hyvin myönteinen suhtautuminen kirkkoon. Ehkä siksi myös isä- ja äitikuva kaikkein problemaattisuuksiin on säilynyt hyvänä eikä mitään pappistraumoja ole.

– Mutta useinhan oletetaan, että pappien perheissä lapset pitäisi lyödä hienoon muottiin, ja sitten niitä esiteltäisiin seurakunnalle – hyvin käyttäytyviä mallikelpoisia pikkukaritsoita. Mie mieluummin näen ne vaikka..., kun isä Jyrki pysähtyy miettimään sopivaa paikkaa, minä livautan:

– Vaikka rockkonsertissa?

– Jopa rockkonsertissa, isä Jyrki sanoo ja jatkaa: – Me saatiin Sofian kanssa

kollegalta hieno synninpäästö nuoremman tyttären lakkiuaisissa, että ”sinä, Irene, olet aina uskaltanut olla sitä mitä olet”. Se oli minusta hienosti sanottu!

Vihitäänkö papputeen liian nuorena?

Kanonien mukaan diakoniksi voidaan vihkiä 25, papiksi 30 ja piispaksi 35-vuotias. Näinhän meidän kirkossamme ei tapahdu, vaan vihittävät ovat usein paljonkin nuorempia.

Isä Jyrki oli 30, kun hänet vihittiin papputeen, väittää nyt omaan hauskiaan tapaansa olevansa niin lapsellinen, ettei häntä tuo vasta 30 vuoden iässä tapahtunut vihkimys ”ole pelastanut”. Ja mitä nuorina vihittyihin tulee, hän sanoo olevan ihan Pyhän Hengen toimintaa, miten nämä onnistuvat tai epäonnistuvat...

Soilin mukaan kuitenkin on paljon esimerkkejä siitä, että äärettömän nuorina vihityille se on ajan mittaan tavalla tai toisella kostautunut.

– En tarkoita vain avioeroja, vaan esimerkiksi alkoholiongelmia ja muita ongelmia... Kyllä kanoneissa mielestäni on suuri viisaus, että pitää olla nähnyt elämää jonkin verran ja kypsynyt ihmisenä ennen papputeen vihkimistä.

– Ja onhan myös niin, että avioliitto on elämänmuutos, hän jatkaa. – Lapsien syntymä on elämänmuutos ja papputeen vihkiminen vielä suurempi elämänmuutos. Jos ne kaikki tapahtuvat hyvin lähekkäin, niin tapahtuahan siinä liian paljon liian lyhyessä ajassa.

Pappien avioerot

Soili huokaa, että pappien avioerojen lisääntyminen on meille vaikea kysymys.

– On jotenkin vaikeata suhtautua siihen, että piispat eri hiippakunnissa omien näkemystensä mukaan hoitavat nämä asiat, miten parhaaksi katsovat. Kun nyt itsellä on teologikoulutus ja jon-

kinlaiset teologiset visiot, niin toivoisin, että piispoilla olisi yhtenäinen linja, miten näihin asioihin suhtaudutaan. En sano, pitäisikö suhtautua tiukasti kanonien mukaan vai ei, mutta kun meidän kirkko on suhteellisen pieni, toivoisin samanlaista näkemystä. Se ei hämmäntäisi niin paljon seurakuntalaisia – ja erilainen suhtautuminen yleensäkin on omiaan hämärtämään kirkon opetusta avioliitosta ja kirkon opettamasta ihanteesta.

Isä Jyrki puolestaan pohtii papin avioeron jälkeistä mahdollista toimituskieltoa, joka ymmärretään rangaistukseksi. Hän näkisi sen mieluummin ikään kuin aikalaisänä, hoitavana toimenpiteenä.

– Mie en tiedä, mitkä ne taustat on, miksi papit eroaa, hän sanoo. – Mutta luultavasti ne ovat aika samat kuin avioerojen suhteen yleensä. Ne ovat ne klassiset kolme perussyötä, jotka kietoutuvat toisiinsa. On juoppous, uskottomuus ja sitten tämä, että rakkaus vain loppui. Nämä kolme ovat sitä paitsi toisiaan tukevia, ja on vaikea löytää näitten selitysten lisäksi muita paitsi ihan marginaalisia syitä.

Hän miettii vielä hetken, lisää sitten:

– Mutta loppujen lopuksi kaiken taustalla on aina itsekkyyks.

Soili huomauttaa myös siitä, miten maailmanmeno ja yhteiskunta ovat muuttuneet:

– Viimeisten parin- kolmenkymmenen vuoden aikana on nähty aivan valtava kehitys ihan kaikessa. Tekniikka ja monet muut asiat ovat kehittyneet sellaista vauhtia, että hyvä kun perässä pysyy. Monilla työpaikoilla tahti on kiihtynyt, eikä ihmisiä kuitenkaan ole luotu sellaisiksi, että pitäisi olla tehokas koko ajan. Mitä tehokkaampi yritetään olla, sitä enemmän luovuus kärsii – samoin keskittymiskyky ja toisen ihmisen huomioon ottaminen. Sellaisen on pakko näkyä meidän elämässämme kielteisinä seikkoina.

■ Hellevi Matihalti

Seminaari peruuntui

Kirkolliskokous päätti viime marraskuussa järjestää kirkon hallinnon-uudistukseen liittyvän seminaarin. Arkkiepiispa **Leo** kumosi päätöksen maaliskuun alkupuolella.

■ Suomalais-piispat patriarkka Bartolomeoksen vastaanotolla.

Suomen ortodoksinen kirkko on kuulunut autonomisena kirkkona vuodesta 1923 lähtien Konstantinopolin patriarkaattiin. Kirkolla on sisäinen itsehallinto, ja sen korkein kanoninen johtaja on patriarkka **Bartolomeos**. Tähän liittyen arkkiepiispa Leo matkakumppaneinaan luterilainen arkkiepiispa **Kari Mäkinen** ja Helsingin katolinen piispa **Teemu Sippo** vierailivat Konstantinopolissa patriarkka Bartolomeoksen kutsusta helmikuun lopussa. Tuolloin arkkiepiispa Leo keskusteli patriarkan kanssa muun muassa autokefalia-kysymyksestä eli Suomen kirkon täydestä itsenäisyydestä. Kotimaahan palattuaan arkkiepiispa Leo ilmoitti, että Suomen kirkko tukee patriarkaatin linjauksia kirkkojen itsenäisyyttä eli autokefalian myöntämistä koskevissa kysymyksissä.

Autokefalian saaminen edellyttää kolmea hiippakuntapiispa, mistä syystä vuonna 1979 perustettiin Oulun hiippakunta. Sittemmin keskustelut laimenivat, koska patriarkaatti katsoi uusien kirkkojen itsenäisyyden kuuluvan tulevan suuren synodin päätettäväksi.

Asia nousi kuitenkin uudestaan esiin viime marraskuun kirkolliskokouksen yhteydessä, kun pohdittiin kirkon hallinnonuudistusta ja siihen liittyen myös kirkkomme perusrakenteen muutosmahdollisuuksia. Kirkolliskokouksessa painotettiin, että kysymys autokefaliasta liittyy kirkon hallinnollisiin ratkaisuihin, minkä vuoksi kirkon työntekijöiden ja jäsenten tulisi olla tietoisia autokefalian vaikutuksista esimerkiksi kirkon hallintoon. Kirkolliskokous päätti käydä alustavan keskustelun Suomen ortodoksinen kirkon asemasta vuoden 2011 aikana erillisessä kirkolliskokouksen seminaarissa, johon olisi kutsuttu myös Konstantinopolin ekumeenisen patriarkan edustaja.

Patriarkaatin linjaukset

Ekumeeninen patriarkaatti on tehnyt valmisteilla olevalle koko ortodoksinen maailman kirkolliskokoukselle eli suurelle ja pyhälle synodille esityksen diaspora-alueiden kirkkojen hallinnon järjestämi-

sestä. Historiallisten kirkkojen alueiden ulkopuolella sijaitseviin diaspora-alueisiin luetaan Länsi-Eurooppa, Amerikat, Australia ja Oseania. Patriarkaatin esitys koskee myös Suomen ortodoksinen kirkon asemaa. Esityksen mukaan itsenäisyys autonomisille kirkkoille myönnetään kaikkien kirkkojen konsensuksen perusteella ja autokefalia vahvistetaan ekumeenisen patriarkan allekirjoituksella. Suomen kirkko odottaa nyt autokefalia-asiassa suuren ja pyhän synodin päätöksiä.

Suuren ja pyhän synodin valmistelu oli keskeytyksissä Viron kirkon asemaa koskevan kriisin vuoksi vuodesta 1996 lokakuuhun 2008, jolloin ortodoksiset kirkonjohtajat päättivät aloittaa valmistelut uudestaan. Synodin valmistelu on nyt loppusuoralla, ja patriarkka Bartolomeoksen mukaan kokous voidaan kutsua koolle mahdollisesti jo parin vuoden kuluessa.

Kirkolliskokouksen päätöksen kumoaminen

Arkkiepiispa Leon perumisilmoitus maaliskuun alkupuolella perustui siihen, että patriarkka Bartolomeoksen toivomuksesta Suomessa ei sovi järjestää tänä vuonna kirkolliskokoustaosta seminaaria kirkon kanonisesta asemasta. Arkkiepiispan mukaan ”Suomen ortodoksit luottavat tässä asiassa patriarkaatin harkintakykyyn.”

Hallinnollisesti huomiota herättää, että arkkiepiispa on kumonnut marraskuun kirkolliskokouksen pelkästään yksittäistä seminaaria koskevan päätöksen. Kirkon keskushallinnolle kyse on kuitenkin itseään suuremmasta asiasta, ja se herättää monista syistä suuria intohimoja. Sivujuonteena kulkee kysymys Suomen kirkon sisäisiin päätöksiin vaikuttamisesta, sananvapauden rajoista ja kirkon omaksumista demokraattisista päätöksentekoprosesseista.

■ **Kari M. Rantila**

Suomen Piipiaaseura www.bible.fi
Mikkelin seurakunta www.raamattutapahtuma.fi

MuK, TM **Jaakko Olkinuora**
on bysanttilaisen
musiikin opettaja.

Kansainvälistä huippuosaamista Suomessa

Kahden vuoden välein kesäkuussa järjestää kansainvälinen ortodoksinen kirkkomusiikkijhdistys ISOCM (*The International Society for Orthodox Church Music*) yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston teologisen tiedekunnan kanssa kansainvälisen kirkkomusiikkikonferenssin Joensuussa. Tänä vuonna järjestettävä järjestyksessään neljäs konferenssi alkaa 6.6. ja huipentuu 12.6. vietettävään helluntailuturgiaan.

Konferenssi on maailmanlaajuisestikin ajateltuna ainutlaatuinen. Missään muualla ei järjestetä yhtä laajaa tapahtumaa, joka keräisi näin laajalajaisesti asiantuntijoita ja harrastajia lähes kaikista ortodoksisen kirkon musiikkitraditioista. Perinteisesti laajasti edustettuina ovat olleet erityisesti slaavilainen ja bysanttilainen kirkkolaulu, mutta myös hieman vähemmän tunnettuihin perinteisiin, kuten georgialaiseen ja Etelä-Italian albanialaiseen kirkkolauluun, on saatu tutustua.

Usein kovin jäykkien akateemisten konferenssien vastapainona ISOCM on vapaamuotoinen foorumi, jossa samassa ruokapöydässä keskustellevat niin maailman arvostetuimmat professorit kuin vasta perustutkintoa suorittavat opiskelijatkin. Hierarkiat menettävät merkityksensä erityisesti illanvietoissa. Vakavaa tieteentekemistäkään ei unohdeta, eikä varsinkaan eläviä musiikkiesimerkkejä, joista saadaan nauttia niin konser-

teissa, luentojen demonstraatioissa kuin yhteisissä jumalanpalveluksissakin.

Kukaan ei kuitenkaan ole profeetta omalla maallaan. ISOCMin konferenssi on viime vuosina kerännyt harmillisen vähän suomalaisia osanottajia niin kanttorikunnasta kuin kirkkomusiikin opiskelijoistakin. Myös teologeille konferenssi olisi äärimmäisen mielenkiintoinen, sillä suurin osa esitelmistä on ymmärrettävissä ilman varsinaista musiikillista osaamista. Olen jo aiempina vuosina harmitellut samaa asiaa, mutta tänä vuonna olen kerrankin ennen konferenssia liikkeellä. Osallistukaa, hyvät kanttorikollegat ja muut kirkkomusiikista kiinnostuneet, ISOCMin upeaan tapahtumaan! Minulle henkilökohtaisesti siitä on tullut tapahtuma, jota aletaan odottaa innolla jo heti edellistä konferenssia seuraavana päivänä.

Tänä vuonna konferenssiin on tulossa ortodoksisen musiikintutkimuksen kärkinimiä, esimerkiksi **Christian Troelsgård** Kööpenhaminasta, **Achilleas Chaldaiakis** Ateenasta. Georgialaiseen kirkkolauluun tutustutaan työpajassa amerikkalaissyntyisen **John A. Grahamin** johdolla, ja iltakonsertissa kuullaan nykysäveltäjien ortodoksista kirkkomusiikkia.

Konferensseista saadut kontaktit ovat ainutlaatuisia. Itse olen löytänyt ISOCM-ystävien kautta bysanttilaisen musiikin opettajani Thessalonikista, yhden parhaista ystäväistäni sekä oppaan Georgiaan. Yksi kollegoisistani on minut pelastanut hätätilanteesta Belgradissa, ja kolmen muun serbikollegan kanssa olemme kierrelleet yhdessä Balkaneja. Eräs osallistuja on tarjonnut minulle katon päälle Thessalonikissa, ja toinen taas tarjosi korvaamatonta apua oman tutkimustyöni kanssa. ISOCMin kautta löydetty ystävät antavat kansainvälistä perspektiiviä ortodoksisen kirkkoon, ja se tuo erilaisia persoonia yhteen. Tavataan siis kesäkuussa Joensuussa!

■ **Jaakko Olkinuora**

Asiantuntijan matkassa

Jokiristeily Moskovasta Pietariin 4.-11.7.2011

Moskova-joki, Volga, Valkeajärvi, Ääninen, Syväri, Laatokka, Neva

Risteily historiallisesta Moskovasta Venäjän pohjoiseen pääkaupunkiin Pietariin kulkee suomensukuisten vepsäläisten ja karjalaisten vanhojen asuinsijojen halki. Reitille mahtuu nähtävä niin tsaarinajan loistoa kuin slaavilaista nostalgialta: Moskovan Kremlin ja Kristus Vapahtajan mahtava katedraali, Uglican korunkauniit kirkot, Unescon perintökohde Jaroslavl, Tserepovetsin suomalaisten sotavankien muistomerkki, Goritsy ja Kirill Valkeajärveläisen luostari, Kizhin puukirkot, Pietari.

Suomalais-ugrilaiset kansat asuivat keskiajalla syvällä Venäjällä – Volgajoen varrelta aina Uralin kukkuloille asti. Asiantuntijat risteilyisäntä **Jyrki Härkönen**, Joensuun piispa **Arseni**, arkeologit **Pirjo Uino** ja **Christian Carpelan**, emerituspiispa **Voitto Huotari** sekä **Leena Hakala** ja **Ilmari Hakala** syventävät luennoilla näkemäämme ja kokemaamme.

Hinta / hlö

C3 998 € • C2 1198 € • B2 1398 € • A2 1598 €

Hintaan sisältyy: • junamatka Moskovaan • bussikuljetus Pietari – Suomi • risteily valituissa hyttiluokassa • täysihoido laivalla • opastetut retket • asiantuntijoiden luento- ja viihdeohjelma • viisumi

Yhteistyössä myös Valamon luostari

Jokiristeily Volga – Don 18.–26.9.2011

Pietari, Nizni Novgorod, Kazan, Uljanovsk, Samara, Saratov, Volgograd, Donin Rostov
Asiantuntijoina: arkipiispa **Leo**, risteilyisäntä, päätoimittaja **Jyrki Härkönen**, evl **Ilmari Hakala** ja **Leena Hakala**.

Volga, Volga villinä ja vapaana ... risteily kulkee Volgaa pitkin alas kasakoiden Donille aina Asovanmerelle asti. Risteilyn varrella on kaupunkeja, joiden kautta saa vahvan läpileikkauksen pintaa syvemmältä naapurimaan historiaan ja nykypäivään – tsaarinajan tunnelmasta venäläiseen nostalgiaan. Tataarien kaupungissa Kazanissa tutustutaan hyvin säilyneeseen Kremlin alueeseen. Saratov ja Samara sekä erityisesti Volgogradissa entisessä Stalingradissa monumentaalinen Äiti Venäjä – muistomerkki pysäyttää ja muistuttaa toisen maailmansodan taisteluista.

Volgan jälkeen vuorossa on Don. Mikä sopsikaan paremmin matkalukemiseksi kuin Mihail Solohovin romaani Hiljaa virtaa Don.

Hinta / hlö

C3 1198 € • C2 1453 € • B2 1648 € • A2 1845 €

Hintaan sisältyy: • bussikuljetukset tilausajobussilla Suomi – Pietari (bussireitit eri puolilta Suomea) • junamatka Pietari – Nizni Novgorod ja Moskova – Helsinki • lentomatka Donin Rostov – Moskova • risteily valituissa hyttiluokassa • täysihoido laivalla • ohjelman mukaiset retket ja sisään-pääsymaksut • asiantuntijoiden päivittäinen luento- ja viihdeohjelma • viisumi

KYSY MYÖS LAATOKAN JA ÄÄNISEN RISTEILYJÄ: 5.6., 12.6., 10.7. ja 31.7.

Tilaa uusi esite - Asiantuntijan matkassa

Lomalinja ^{fi}

Asiantuntijan matkassa®

www.lomalinja.fi

p. 010 289 8100

Puhelut 8,21 snt/puh + 17,04 snt/min.

Siunauksen voimalla

Suuren paaston aikana Lintulan sisaret ovat sunnuntai-iltaisin kokoontuneet keskustelemaan jostakin hengellisestä aiheesta. Yhtenä sunnuntaina keskustelimme rukouksesta, jolla arkkimandriitta **Sofronin** oli tapana aloittaa päivänsä. Isä Sofroni (1896–1993) on Essexissä Englannissa edelleen toimivan ja monelle suomalaisellekin tutun Pyhän Johannes Kastajan luostarin perustaja. Rukous löytyy hänen suomennetusta kirjastaan ”Hänen elämänsä on minun elämäni”. Oheisena on joitakin otteita tästä rukouksesta (sivut 92–95):

”Minulla ei ole itsessäni elämää, valoa, iloa, viisautta eikä voimaa muuten kuin sinussa, Jumala”. Kuinka totta! Joskus saatamme olla aivan nuutuneita, mutta sitten Jumalan pohjattomista varastoista alkaa taas pulputa iloa ja elämää ja innostusta! Väsymyksen on nykyään, kun vain harvat enää tekevät fyysisesti raskaita töitä, enemmän mielialakysymys.

”Siunaa tämä päivä, jonka olet minulle antanut. Siunauksesi voimalla auta minua puhumaan ja toimimaan aina sinun kunniaksesi puhtaalla mielellä, nöyrästi, kärsivällisesti, rakastavasti, ystävällisesti, rohkeasti, viisaasti ja rauhan hengessä – alati tietoisena, että sinä olet

läsnä.” Miten olennaisen tärkeä onkaan Jumalan siunaus! Mikään ei onnistu ilman sitä. Ja tosiaankin kaiken rakkauden ja nöyryyden ohella on joskus tarpeen myös uskaltaa puhua ja toimia rohkeasti, vaikka se johtaisi vaikeuksiin.

”Pidätä minut joka ainoasta sieluani turmelevasta sanasta ja teosta, jokaisesta mielenliikahduksesta, joka ei sinua miellytä.” Pyhän Johannes Kastajan luostarissa on luonteva ja kevyt olo. Kun kyselin syytä siihen, sain tietää, että isä Sofroni oli opettanut heille, ettei miellesäkään pidä ajatella kielteisiä asioita toisista ihmisistä, olivatpa he millaisia tahansa. Jos ystävällisten sanojen takana mielessä on käynnissä kritiikki, toinen kyllä vaistoa sen ilmapiirissä.

”Opetä minulle, mitä minun pitäisi sanoa ja kuinka minun tulisi puhua”. Saman asian voi todellakin sanoa monelle eri tavalla, sekä kauniisti ja ystävällisesti että syyllistäen ja pilkaten.

Tähän paljon muutakin sisältävään rukoukseen liittyy isä Sofronin lupaus: ”Jos joku luki-joistani kärsii elämän vastoinkäymisten aiheuttamasta psykologisesta vammasta, hän voi saavuttaa kuninkaallisen hengen vapauden ja muuttaa ratkaisevasti koko elämänsä, jos kääntyy päivittäin Jumalan puoleen tämän kaltaisella

henkilökohtaisella rukouksella.”

Monet sisaristamme ovat käyneet Pyhän Johannes Kastajan luostarissa. Iltahetkemme lopuksi aloimme muistella näitä käyntejä. Äiti igumenia ja nunna **Johanna** olivat ehtineet tavata isä Sofronin itsensä. Kun hän liikkui luostarin alueella, hänet oli helppo paikallistaa: heti hänen ympärilleen kerääntyi iloinen joukko pyhiinvaeltajia, jotka kasvot loistaen kuuntelivat hänen puheitaan ja esittivät hänelle kysymyksiä. Jokin aivan erikoinen ”säteily” tuon iäkkään munkkisisän ympärillä oli, igumenia Marina muisteli. Arkkipiispa Paavali oli isä Sofronin hengenheimolaisia ja oli luostarissa vieraillessaan käynyt hänen kanssaan pitkän keskustelun Jeesuksen rukouksesta. Vielä nykyisinkin Essexissä muistellaan arkkipiispa Paavalia heti luostarin perustajan isä Sofronin jälkeen. Itse olin nuorena ennen luostariin menoani kirjeenvaihdossa isä Sofronin kanssa, tosin ymmärtämättä täysin, kenen kanssa olin tekemisissä. Hän lupasi liittää minut päivittäisiin rukouksiinsa. Mikä lahja!

Suomeksi on olemassa jo useita arkkimandriitta Sofronin teoksia. Niitä voi suosittelua luettavaksi sekä ennen että jälkeen pääsiäisen. Ei pidä lannistua vaikeatajuisista kohdista; ne voi hypätä yli.

Kristus nousi kuolleista!
Riemullista pääsiäistä!

■ Nanna **Kristoduli**

Lahjoita itsellesi aikaa.

Hengähdä kaukana arjen hälinästä.

Kevät on kaunis. Nauti levollisesta ilmapiiristä, kuuntele ympäröivää luontoa, löydä hyvä olo yksinkertaisista asioista.

- Pääsiäisen täysihoitopaketti alk. 266 e/hlö
- Arkiyöt Valamossa alk. 40 e/huone/vrk
- Opiston kurssit: www.valamo.fi

Suora bussiyhteys Helsingistä päivittäin. Säästä luontoa ja itseäsi!

Ripaus Valamo pääkaupungissa:

Valamon myymälä Tuohus, Liisankatu 29. Ikoneita, kirjallisuutta, luostarin tuotteita. Tervetuloa!

Valamontie 42, 79850 Uusi-Valamo
Puh. (017) 570 111, valamo@valamo.fi
www.valamo.fi

Luonamme lögðæt minkä kiireelle kaðotit.

■ Matkakanttori Erkki Lumisalmi lauloi koltan kielellä.

■ Puheenjohtaja Sven Wessman (oik.) vastaanotti Esa Tuomisen tervehdyslahjan.

Hämeenlinnan Tiistaiseura 60 vuotta

Hämeenlinnan Tiistaiseuran 60-vuotisjuhlaa vietettiin 6.2.2011. Juhlapäivä alkoi liturgialla, jonka toimittivat metropoliitta **Ambrosius**, yliadiakoni **Paavo Kokotti**, diakoni **Jonas Bergenstad**, oman seurakunnan papisto isä **Markus**, isä **Gaius** ja isä **Hariton** sekä ipodiakonit **Jari** ja **Dimitri**, ponomarina **Sven**.

Liturgian jälkeen siirryimme Kerhoravintola Seiskaan, jossa nautittiin piispantarkastuksen loppulounas. Ruokailun ja kahvitarjoilun välissä pidettiin juhlamme ohjelmaosuus.

Puheenjohtaja Sven Wessman lausui tervetulosanat, jonka jälkeen kirkkokuoro lauloi kanttori **Leena Lomun** johdolla kaksi laulua. Seuramme vanhin jäsen, 95-vuotias **Juulia Patrikainen** lausui **Helmi Salviston** kirjoittaman runon. Puheenjohtaja esitteli viimeisen 10-vuotiskauden historiikin koosteen. Saamelaisen kansallispäivän kunniaksi olimme saaneet vieraaksi 4. toimintapiirin matkakanttorin **Erkki Lumisalmen**, joka ilahdutti meitä laula-

malla koltankielisen laulun. Puheenvuoron käytti myös Hattulan kunnanjohtaja **Martti Pura**.

Hämeenlinnan Tiistaiseuraa olivat eri tavoin muistaneet PSHV, Tampereen Tiistaiseura, Rauman Tiistaiseura, Hämeenlinnan Diakoniasseura, Kyyrölä-kerho ja **Esa Tuominen**.

Tiistaiseuran johtokunta kiittää kaikkia, jotka olivat omalta osaltaan vaikuttamassa juhlaamme sekä toivottaa seuran jäsenille ja ystäville monia armorikkaita vuosia.

■ **Sven Wessman**

■ Telinevoimistelua.

■ Ulkoilmassa maistuu aina välipala.

■ Piirtäminen rauhoitti hetkeksi.

■ Tulevan kesän kriparilaiset esittäytyvät, takarivi: Klaudia Honkamäki, Nico Lavikainen, Jenna Laakkonen, Veera Semi, eturivi: Milja Korhonen, Petra Helanen ja Pinja Mikkonen (vain yksi oli joukosta poissa).

■ Lähtölaskenta alkoi 12.3. Kaurialan kentän pulkamäessä, laskulupa annettu mukavan yhteisen viikonlopun lasten ja nuorten kanssa.

■ Kirkkoherran vaalit alkamassa Uurnaa tarkastamassa Rovasti Martti honkaselkä ja Raimo Kurki.

■ Pyhän Nikolaouksen kirkon kuoron uusia ja entisiä laulajia.

■ Sovintosunnuntain blinit

Imatran kirkon uusi ikonostaasi vihittiin

KUVAT: HANNU MUTANEN

■ Seurakunnan uusi lapsikuoro esiintyi Tatjana Mäkelän johdolla ensi kerran ikonostaasin vihkiäisjuhlan yhteydessä.

Helsingin metropoliitta **Ambrosius** toimitti Imatralla Pyhän Nikolaoksen kirkon uuden ikonostaasin ja sen ikonien vihkimisen sunnuntaina 20. maaliskuuta liturgiapalveluksen yhteydessä. Saarnassaan esipaimen kehotti seurakuntalaisia kantamaan vastuuta toisistaan evankeliumin esimerkin mukaisesti. Samalla hän puhui siitä, kuinka merkittävää

on, että kirkko on kaikkien siihen tulevien yhteinen hengellinen koti riippumatta kulttuuritaustasta tai kielestä.

Liturgiapalvelukseen oli kokoontunut paljon seurakuntaväkeä, ja palveluksessa lauloi sekä kirkkokuoro että seurakunnan slaavinkielinen kuoro. Puheessaan metropoliitta mainitsi lisäksi, kuinka konkreettisesti tavalla kirkon uusi ikonostaasi yhdis-

tää eri lähtökohdista jumalanpalvelukseen tuleet rukoilijat. Ikonostaasin runko on valmistettu Kurskissa Pyhän Kolminaisuuden veljestön työpajassa ja ikonit maalattu Imatralla, mutta niiden edessä rukoilijat muodostavat yhden Jumalaa ylistävän seurakunnan.

Siunausrukouksen sanojen mukaan uusittu ikonostaasi ja siinä kuvatut pyhät

kutsuvat jokaista seurakunnan jäsentä kantamaan rukousta Jumalan puoleen ja löytämään itselleen innoitusta uskon to- tuuksien mukaiseen elämään:

”Kaikkivaltias Herra, isiemme ja äitiem- me Jumala, Pyhässä Kolminaisuudessa ylistet- ty ja palvottu, jota mieli ei voi käsittää eikä sana ilmaista, jota kukaan ei ole koskaan näh- nyt, niin kuin olemme pyhistä kirjoituksista oppineet, me uskomme ja tunnustamme si- nua, Jumalaa, alutonta Isää, ja sinun Poikaasi, joka on samaa olemusta kuin sinä ja joka yh- dessä sinun Henkesi kanssa on korotettu val-

taistuumelle. Sinä, joka ilmestyit Abrahamille kolmen enkelin hahmossa, ihmiseksi tulemise- si jälkeen Johannes Kastajan kasteessa Jorda- nin virrassa, Kristuksen kirkastumisessa Taa- borin vuorella sekä Herramme taivaaseen as- tumisessa, näytit meille kaikkein pyhimmän Kolminaisuuden kuvan. Sinä opetit meitä myös kunnioittamaan ihmeitä tekevää ilman käsiä tehtyä kuvaa Herrastamme Jeesuksesta Kristuksesta, joka kuvastui pyyhkeeseen, joka lähetettiin Edessan prinssille Abgarille, joka paransi hänet ja monia muita. Sinä otit vas- taan myös sinun muiden pyhiesi kuvat.

”Katso alas tämän ikonostaasin puoleen, siunaa ja pyhitä se sekä anna sille parantava voima, niin että se karkottaisi kaikki paholai- sen juonet, että sen ääressä lausutut rukouk- set kuultaisiin, että siinä rukoilevat voisivat ammentaa sinun armostasi ja ihmisrakkau- destasi.

”Sillä sinä olet meidän pyhityksemme, ja sinulle me kannamme kunniaa ja ylistystä, Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle, nyt ja aina ja iankaikkisesti. Aamen.”

■ Isä Timo Tynkkynen

KUVAT: KAUKO PUSSINEN

■ Seurakunnan työntekijät saivat Lappeenrannan kirkon 225-vuotisjuhlien yhteydessä Helsingin ortodoksiselta seurakunnalta kutsun virkistysmatkalle pääkaupun- kiin. Isä Markku Salmisen ja isä Juha Lampisen kanssa tutustuttiin mm. seurakunnan monipuolisiin toimintoihin, kaupungin kulttuuritarjontaan ja vierailtiin kirkon alojen ammattijärjestössä toiminnanjohtaja Ritva Rasilan johdolla.

KUVAT: KAUKO PUSSINEN

■ Lappeenrannan tiistaiseuran vanhin jäsen Herman Härkönen on saavuttanut 91 vuoden korkean iäin, mutta hän jaksaa vielä olla mukana niin jumalanpalveluksissa kuin tiistaiseurakokouksissakin.

■ Valamon Ystävien Lappeenrannan paikallis- osaston vuosikokouksessa puheenjohtajaksi valittiin edelleen rovasti Risto Savolainen.

■ Ikonin Ystävät -toimintapiiri järjes- tää kaikille kiinnostuneille monenlaisia kädentaitojen iltoja. Kevään töissä on otettu huomioon kierrätys ja ekologiset periaatteet materiaalien hyödyntämisessä. Maaliskuun iltoina valmistui myyjäisiin takkasytykkeitä.

Lukijan vihkimys Tampereella

KUVAT: SIMO OJANEN

Metropoliitta Ambrosius toimitti lukijan vihkimyksen.

Metropoliitta **Ambrosius** vihki ennen pyhitettyjen lahjain liturgiassa Tampereen kirkossa lukijaksi **Jarkko Luonilan** toisen paastoviikon keskiviikkona. Metro-
poliittaa palveluksessa avustivat isät **Markku Toivanen** ja

Heikki Honkamäki Tampereelta ja isä **Jorma Kudjoi** Porista. Kanttorina toimi **Jooa Vuorinen**.

– Paastoaika ei saa olla kärsimystä, vaan seurakunnallisen ja kirkollisen elämän syventämistä, tähdensi metropoliitta Ambrosius puheessaan ja sanoi olevan tärkeää ylensyömisen ja turhien tapojen sijasta keskittyä omiin hengellisiin asioihin. Metroliitta iloitsi Porin kirkon ja tiistaiseuran aktiivisuudesta ja onnitteli vihkimyksen saanutta uutta lukijaa.

Isä Markku Toivanen lahjoitti Jarkko Luonilalle rukouskirja Orologionin.

Lukijaksi Pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Nikolaoksen kirkossa vihitty Jarkko Luonila on jo vuosia toiminut Porin kirkossa ponomarina. Hän on myös kirkon apulais-sännöitsijä. Viime syys-
kaudella Jarkko aloitti Porissa valamolaisen rukoushetken, praavilon tekstien lukemisen. Hän on jatkanut praaviloiden lukemista myös kuluvana vuonna.

■ **Simo Ojanen**

Rakkaudesta Johannes Teologiaan ja Porin kirkkoon

Atomivoimalaitosta Eurajoella rakentavat serbialaiset **Ivan Vasic** ja **Spasic Sinica** tunsivat jo ensi kertaa Porin kirkkoon astuessaan olonsa kotoisaksi. Johannes Teologille pyhitetty Porin kirkko toi heille mieleen serbialaisen kotikirkon, jossa Johannes Teologin ikonilla on sijansa aivan Kristus-ikonin vierellä. Ystävykset ottivat yhteyttä ikonimaalari Dejaniiin, joka viime syksyn aikana maalasi Johannes Teologia kuvaavan ikonin.

Ivan ja Spasic yllättivät Porin kirkon väen alkuvuodesta. He halusivat lahjoittaa ikonin rakkaudesta niin Porin kirkkoa kuin Johannes Teologia kohtaan. Dejan työsti ikonin Smederevskaja Palangan kaupungissa, jossa myös toinen lahjoittajista asuu. Dejan on tehnyt runsaasti kirkkomaalauksia ja elelee munkin tapaan.

Lahjoittajat Serbiasta, (vas.) Spasic Sinica ja Ivan Vasic.

Ivan ja Spasic ovat osallistuneet aktiivisesti Porin kirkon palveluksiin. Kotikirkkoissaan he ovat innokkaita kuorolaisia ja ovat konsertoineet Pietarissa asti. Niinpä Ivan Vasic jo rohkeni asettua kuorolaisten joukkoon tuomiosunnuntain liturgiassa Porissa. Olivathan sentään sävelkulut tuttuja. Työrupeamaa miehillä on vielä jäljellä Olkiluodossa vähintäänkin vuosi.

■ **Simo Ojanen**

Luterilaisiin kirkkoihin perehdytään Porissa

Porin seudun tiistaiseura ei käänneä selkäänsä luterilaisille. Meillä on esitelmäsarja, jossa kerran pari vuodessa perehdytään seudun luterilaisiin pyhättöihin. Porin matkailuopas **Raija Diomin** toivoo selostuksissaan välittävänsä kuulijoille palasen sekä paikkakunnan että kirkon historiasta.

– Samaan historiapakettiin kuuluvat kirkon arkkitehdit, suunnittelijat, alttaritaulun maalajat ja kirkolliset esineet, sanoi Raija Diomin, joka on kuvin ja sanoin kertonut Reposaaressa, Ahlaisten ja Keski-Porin kirkkoista, ja vuorossa on kohta Noormarkun kirkko, jota ympäröi taide-
teoksia. – Erikoisesti haluan mainita Keski-Porin kirkon, jonka uudet ranskalais-romanttiset Paschen-urut ovat jo maailmankuulut. Kirkon tuhansien tähtien katto on valloittava näky. Hovimaalari Robert Wilhelm Ekman on kirkon alttaritaulun lisäksi maalannut myös muun muassa Lopen kirkon alttaritaulun. Uusgoottilaistyylisen kirkon, vuodelta 1863, arkkitehdit Johan von Heideken ja Th. Chiewitz ovat jättäneet kädenjälkensä myös Porin Etelärannan kivirakennusten arkkitehtuuriin.

■ **Simo Ojanen**

Kerhotoiminta kilpailee nuorten vapaa-ajasta

Nemanja Balcinilla haasteellinen tehtävä

Nuorisotoimienohjaaja **Nemanja Balcin** kertoo, että Tampereen seurakunnan lasten ja nuorten kerhotoiminta elää haasteellisessa kilpailutilanteessa.

– Kerhot eivät ole enää suosiossa. Momenlaiset muut harrastukset vievät nuorten ajan. Varsinkin maaseudulla on jatkuva pula myös kerhojen ohjaajista.

Nemanja on juuri aloittanut lasten- ja nuortenkerhon vetämisen Porissa.

– Kerhot ovat käynnistyneet kuitenkin Tampereen seurakunnassa tänä vuonna melko mukavasti. Syksyllä järjestimme kerhoharjoitusten koulutusta ja saimme rekrytoitua toimintaan viisi uutta ohjaajaa, joiden jatkokoulutus on tarkoitus järjestää ensi syksynä. Tällä hetkellä Tampereella toimivat lastenkerho ja perhekerho sekä varhaisnuorten- ja liturgia-kerhot. Viialassa on lähtenyt hyvin liikkeelle lastenkerho. Toivottavasti myös nuortenker-

ho Porissa saa ilmaa siipiensä alle.

Toistaiseksi Porista ei ole löytynyt nuortenkerhon ohjaajia. Kerhomme kokoontuu Johannes Teologin salissa kuukauden ensimmäisenä torstaina klo 17.30–19.00.

Ohjaajapula

Nemanja huokaa, että kerhoharjoitusten rekrytointi ei ole helppoa.

– Ortodoksinuoret muuttavat lukion jälkeen isompiin kaupunkeihin opiskelemaan. Erityisesti maaseudulla podetaan ohjaajapulaa. Tampereen seurakunnassakin lapset ja nuoret asuvat nimenomaan kaupunkialueilla. Ehdottomasti suurin ikäryhmä on alle kymmenvuotiaat. Tampere on yliopistokaupunki ja opiskelijoita runsaasti. Kaupungissa toimii Ortodoksisen Opiskelijaliiton alaosasto, joka on myös Suomen aktiivisin!

– Nykyajan kiireisillä perheillä on vähän yhteistä laatu-aikaa. Tampereella sallittiin myöskin vanhempien osallistua lastenkerhon toimintaan. Näin muotoutui luontevasti lasten- ja perhekerho, joka kokoontuu joka toinen maanantai, ja toiminnassa on mukana parisenkymmentä lasta ja aikuista.

– Erityisesti koululaisia on vaikea saada mukaan kerhoihin. Nuoret katsovat, että koulun uskonnonopetus korvaa ortodoksisen kerhon, ja he tuntevat itsensä jo liian isoiksi kerhoon. Yksi ongelmista onkin kerholaisten liian suuri ikähaarukka.

Valtaosa kerhoista on suunnattu 3–10-vuotiaille. On vaikea suunnitella toimintaa, että se kiinnostaisi kaikenikäisiä.

Kuinka kerhot toimivat?

Nemanja sanoo, että kerhoissa on hyvin erilaisia toimintamuotoja.

– Kerhoissamme seurustellaan, askarrellaan ja leikitään. Toisinaan kokataan ruokaa ja nautitaan yhteinen ateria.

– Ortodoksisen kerhon aloittaa ja päättää hartaushetki. Pienen opetustuokion aiheet heijastavat kirkkovuoden kaarta.

■ **Simo Ojanen**

KUVAT: SIMO OJANEN

■ Tuttua puuhaa. Elli, Anita, Aulikki ja Riikka eivät kokanneet ensimmäistä kertaa paastoruokia.

■ Tiistaiseuran sihteeri Pia Vähämäki tähdensi paaston henkistä merkitystä.

Paastoruokakurssi kiinnosti Porissa

Kaikki halukkaat eivät mahtuneet Porin kirkossa pidetylle paastoruokakurssille, joka kokoontui valmistamaan paastoaikojen ruokia torstai-iltaisina maaliskuussa.

Kurssilaisia muistutettiin siitä, että pääasiainen on valmistauduttava ruoka-paaston lisäksi myös rukouksin. On myös vältettävä viihteellisiä harrastuksia. Paastolla ei saisi myöskään ylpeillä toreilla ja turuilla.

Kurssin aikana pyrittiin valmistamaan yksinkertaista ja samalla halpaa puhdasta paastoruokaa, jossa ei ole eläinkunnan tuotteita, maitotuotteita ja kananmunia. Edullista ostoksista säästettiin euron kehoitettiin sijoittamaan paastokeräykseen.

Porin tiistaiseuran järjestämien kurssi-iltojen päätteeksi nautitskeltiin yhdessä keitokset ja paistokset.

■ **Simo Ojanen**

■ Tässä syntyy suppilovahverokeitto.

■ Raision Tiistaiseuran varapuheenjohtajan Terttu Uusitorpan 80-vuotissyntymäpäiviä vietettiin tammikuussa. Kuvassa Terttu vasemmalta alarivissä toisena. Terttua kävivät onnittelemassa isä Lon sekä Turun ja Raision tiistaiseuralaisia.

■ Maarianhaminassa toimitetaan nykyisin liturgia neljä kertaa vuodessa. Erityisesti maahanmuuttajat ovat osallistuneet ahkerasti palveluksiin. Maaliskuussa toimitetussa palveluksessa oli yli 40 osallistujaa, eli lähes yhtä paljon kuin seurakunnan jäseniä on Ahvenanmaan alueella.

■ Rauman Tiistaiseuran aktiivi Julia Nissinen täytti maaliskuussa 90 vuotta. Kuvassa edessä Julia ja isä Lon, joka kävi onnittelemassa Juliaa hänen syntymäpäivänään.

Raumalla laskeuduttiin iloiten paastoon

KUVAT: LIISA RÄSÄNEN

■ Isä Roland kirkkokahvilla seurakuntalaisten kesellä

Hihtoloman alkajaisiksi raumanseutulaisilla oli ilon päivä! Helmikuisen palveluksen toimitti isä Roland Tönisson, III piirin uusi matkapappi. Hänen iloinen ja ihmisläheinen persoonansa välittyi seurakuntalaisille myös kirkkokahveilla.

Saman palveluksen lopussa oli toinenkin iloinen tapahtuma. Rauman Tiistaiseura on järjestelmällisesti kartuttanut rukoushuoneen kirkkovuoden suurten juhlien ikonien kokoelmaa. Tällä kertaa kokoelma täydentyi Pyhän Kolminaisuuden ikonilla. Tiistaiseuran jäsen **Kaija Pärssinen** luovutti maalauksensa ikonin tiistaiseuralle, ja Tiistaiseura lahjoitti sen edelleen Rauman rukoushuoneelle. Kaija Pärssinen on jo pit-

■ Pyhän Kolminaisuuden ikonin maalannut Kaija Pärssinen luovuttamassa ikonin.

■ Kahvihuone täyttyi ääriään myöten seurakuntalaisista, jotka halusivat tutustua isä Rolandiin

kään maalannut ikoneja. Hänen kätensä jälki on huolellista, harrasta ja lumoavan kaunista. Hänen ikoninsa puhuttelevat katsojaa. Kiitos, Kaija, meidän kaikkien puolestamme!

■ **Liisa Räsänen**

Talvipraasniekka Kouvolan Pyhän ristin kirkolla

■ Kahdeksanvuotias Gandalf-niminen hevonen ehti parissa tunnissa kiertää kirkon ympäri lukuisia kertoja. Halukkaita ratsastajia oli jonossa odottamassa vuoroaan, yksi heistä oli Milana-tyttö.

■ Pyhän ristin aikuisten kerho vietti Ortodoksiakeskus Sypressissä 165-vuotisjuhlia. Antonina Savolainen 90 vuotta ja Yrjö Palviainen 75 vuotta.

■ Kirkon juhlasalissa syötiin porukalla hernekeittoa ja pannaria. Talvipraasniekka päättyi sovintosunnuntain ehtoopalvelukseen.

■ Ortodoksiakeskus Sypressissä "Elämysmatkalla Lapissa" -akvarelleja. Anja Loikalan näyttely on avoinna 29.4. asti.

■ Laskiaissunnuntaihin kuului myös mäenlaskua kirkon lähellä olevassa pitkässä mäessä.

Selvitä, mikä teksti numeroiden takaa paljastuu! (Vihje: ensimmäiset opetuslapset)

①②③④⑤⑥⑦⑧

teistä

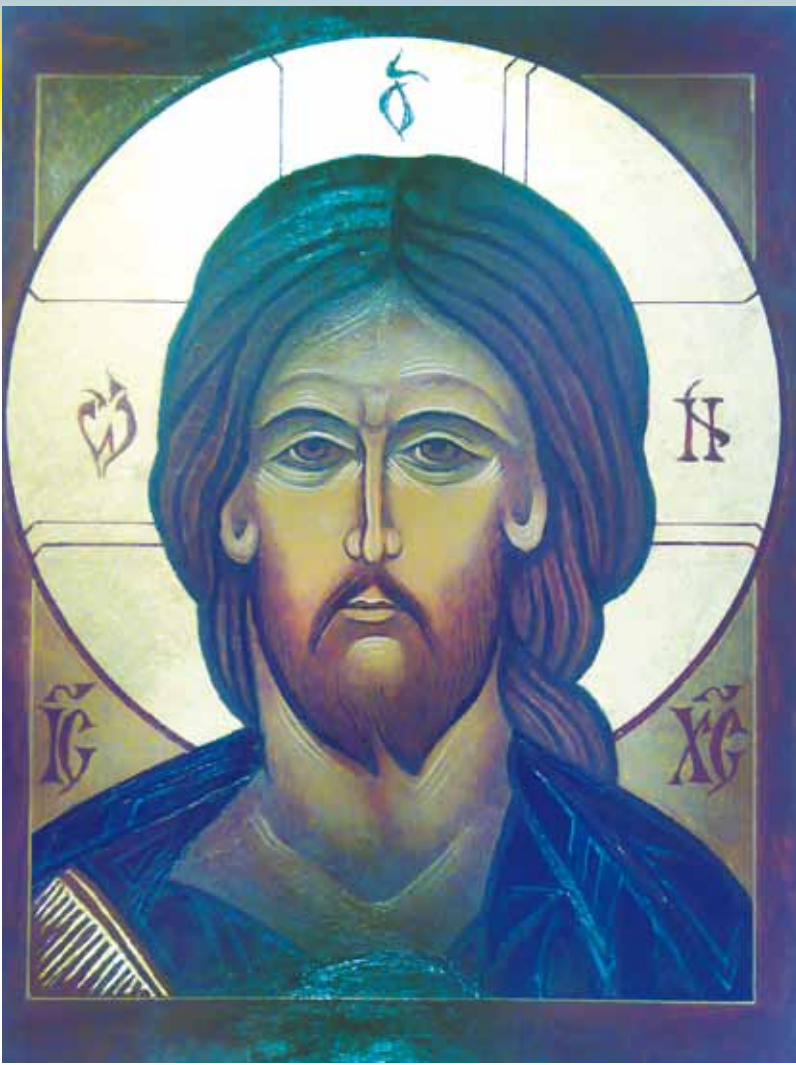
1. mukaani.
2. kalastajia.
3. Minä
4. Lähtekää
5. teen
6. minun
7. ihmisten

Kirjoita vastaus viivastolle:

Yhdistä oikein

MARIA	rakensi arkin
JUUDAS	Jeesuksen epäilevä opetuslapsi
NOOA	Jaakobin poikien isän nimi
LYDIA	kavalsi Jeesuksen
JAAKOB	Jeesuksen äidin nimi
TUOMAS	Euroopan ensimmäinen kristitty

Edelleenkin

voit lähetellä tekemiäsi töitä Lastensivujen toimittajalle Leena Lomulle, aiheen odotetaan olevan kirkollinen.

Täydennä puuttuvat kirjaimet

(Joh. 14:6):

_inä o__n T__, To__uu__ ja E__ä.
 E__kuk_a_p_ä_e I_ä_l_o__ut_n
 __uin _i_u__ka__ani.

Pihla Oksalan (12 v.)
 Donin Jumalanäiti

Jeesusta kutsuttiin Kaikkivaltiaaksi.
 Mikä vierasperäinen sana tarkoittaa samaa.

Viivaa yli E, L ja I, niin se selviää.

E P I L A I N E T I O L I K E R L A I T E O I R I E

MATKALLA PÄÄSIÄISEEN

KARI M. RÄNTILÄ

KUVA HÄMEENLINNAN RAUTATIEASEMAN LAITURILTA

Tilauslipuke

ANALOGI

Huomaa, että seurakunnan jäsenenä saat lehden lahjana
ORTODOKSINEN SEURAKUNTALEHTI

TILAA itsellesi tai ystävällesi lahjaksi ANALOGI 21€/vuosi

Lehden saaja

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Maksaja (ellei saaja)

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

I. luokan
posti-
merkki

ANALOGI

Tampereen ortodoksinen seurakunta
Suvantokau 10 A
33100 Tampere